הלכות שבת פרק ט"ז - תמלול

סיכום השיעור

רמב"ם הלכות שבת פרק ט"ז — מוקף שלא לדירה, דיני מחיצות

[דיגרעסיע: דער רמב"ם'ס סדר — דאורייתא און דרבנן]

דער רמב"ם איז בדרך כלל מקפיד צו צעטיילן דאורייתא און דרבנן — ער שרייבט ערשט אלע ל"ט מלאכות (דאורייתא), און ערשט שפעטער (פרקים כ"א–כ"ג) ברענגט ער די שבותים/דרבנן'ס. אבער ביי **הוצאה** שרייבט ער שוין אין פרק ט"ז (און פריער) אסאך דרבנן-הלכות (כרמלית, מוקף שלא לדירה, א.א.וו.) צוזאמען מיט די דאורייתא-הלכות, אנשטאט צו ווארטן ביז פרק כ"ג. א מעגליכע הסבר איז אז דער רמב"ם גייט אביסל לויט דעם סדר פון די משנה, וואס רעכנט אויס ערשט די ל"ט מלאכות און נאכדעם איז מאריך אין דיטעילס פון הוצאה. אבער עס בלייבט א פראבלעם מיט דעם סדר, און די מסקנא איז אז די **הוצאה איז ממש אוממעגליך געווען צו צעטיילן** אויף דאורייתא/דרבנן, האט ער עס נישט געטון.

הלכה א — מקום שהוקף שלא לדירה

דער רמב"ם'ס ווערטער

"מקום שלא הוקף לדירה... כגון גנות ופרדסים, וכן המקיף מקום בארץ לשמרו, וכיוצא בהן – אם יש בגובה המחיצות עשרה טפחים או יתר, הרי זו רשות היחיד לחייב המוציא והזורק והמושיט מרשות הרבים לזו... אבל אין מטלטלין בכולן אלא אם כן יש בה בית סאתים ופחות. אבל אם יש בה יותר מבית סאתים – אסור לטלטל בה אלא ארבע אמות ככרמלית."

פשט

א מקום וואס איז מוקף מחיצות אבער **נישט לדירה** (ווי גערטנער, פרדסים, אדער א שטח וואס מען היט אפ), אויב די מחיצות זענען 10 טפחים הויך — איז עס **רשות היחיד לחומרא** (חייב אויף הוצאה/זריקה/הושטה פון רה"ר אהין). אבער **לקולא** (טראגן בתוכו) — נאר אויב עס איז **בית סאתים אדער קלענער**. גרעסער פון בית סאתים — מעג מען נאר טראגן ד' אמות, **ווי א כרמלית**.

חידושים און הסברים

1. **"הוקף לדירה" vs. "שלא לדירה":** אויב עס איז **הוקף לדירה** איז נישטא קיין פראבלעם — אפילו א זייער גרויסע פאלאץ איז א רשות היחיד אן שום באגרעניצונג. דער גאנצער דין פון בית סאתים גייט נאר אויף **מוקף שלא לדירה**.
2. **טייטש פון "לעבר":** "כדי תשמישו לעבר" מיינט **שמירה/אפהיטן** (מען מאכט מחיצות אז בהמות/מענטשן זאלן נישט אריינלויפן), אדער **אויפלופטערן זיך** (מען גייט דארט ספאצירן, נישט וואוינען).
3. **דער דאפלטער דין — חומרא און קולא:** דער מקום איז **מדאורייתא א רשות היחיד** (ווייל עס האט מחיצות פון 10 טפחים). די **חומרא בלייבט:** ארויסטראגן פון רה"ר אהין איז חייב מדאורייתא. אבער **מדרבנן** האבן חכמים געמאכט אסור צו טראגן בתוכו (אויב גרעסער פון בית סאתים), ווייל עס באקומט א **דין כרמלית** לגבי טלטול בתוכו.
4. **הסבר פארוואס חכמים האבן עס באהאנדלט ווי כרמלית:** **רשות היחיד/רשות הרבים איז נישט ליטעראל** "פריוואט"/"עפנטליך" — עס האט צו טון מיט **וויאזוי עס זעט אויס**. א גרויסע מוקף שלא לדירה **זעט אויס ווי רשות הרבים** — עס איז גרויס, מען וואוינט נישט דארט, מען דרייט זיך דארט ווי אין א כרמלית. עס זעט נישט אויס ווי א פריוואטע דירה, דערפאר האבן חכמים באהאנדלט עס ווי א כרמלית לגבי טלטול.

עמוד שגבוה עשרה ורחב בית סאתים

דער רמב"ם'ס ווערטער

א גרויסע פלאטפארמע (עמוד) וואס איז גבוה עשרה טפחים און ברייט ביז בית סאתים — מטלטלין בכולו. מער ווי בית סאתים — נאר ד' אמות.

פשט

א הויכע פלאטפארמע באקומט דין רשות היחיד מדאורייתא (ווייל עס איז גבוה עשרה), אבער חכמים האבן באגרעניצט דעם טילטול ביז בית סאתים. מער ווי בית סאתים באקומט עס דין כרמלית לענין טילטול בתוכו.

חידושים

- דער שיעור „עמוד" מיינט נישט א שמאלע זייל, נאר **יעדע ערהויבענע שטח** — א גאנצע אינזל, א פלאטפארמע, א ברייטע שטיין. עס קען אויך זיין א חריץ (פארטיפטע שטח) אדער א לוח. דער רמב"ם רעכנט אויף ביי יעדע הלכה די פארשידענע וועגן ווי עס קען ווערן רשות היחיד: (1) מחיצות, (2) עמוד (ערהויבענע שטח), (3) לוח — אלע דריי זענען וועגן צו באקומען דין רשות היחיד.

סלע שבים — שטיין אין ים

דער רמב"ם'ס ווערטער

א סלע שבים: אויב פחות מעשרה — בטל צו די ים (כרמלית), מטלטלין מתוכה לים ומן הים לתוכה. אויב גבוה עשרה און ברייט ביז בית סאתים — רשות היחיד, מטלטלין בכולו, אבער אסור מתוכה לים ומן הים לתוכה. אויב גבוה עשרה אבער יותר מבית סאתים — אע"פ שהוא רשות היחיד, הואיל ואסור לטלטל בו אלא בד' אמות ככרמלית, מותר לטלטל מתוכה לים ומן הים לתוכה.

פשט

דריי דוגמאות פון סלע שבים:

1. **פחות מעשרה** — כרמלית ווי דער ים אליין.
2. **גבוה עשרה, ביז בית סאתים** — רשות היחיד גמורה, מיט קולא (מטלטלין בכולו) און חומרא (נישט טראגן צו/פון ים).
3. **גבוה עשרה, יותר מבית סאתים** — באקומט דין כרמלית לקולא (מותר מתוכה לים) און לחומרא (נאר ד' אמות בתוכו).

חידושים

1. **קשיא:** פארוואס ביי סלע שבים יותר מבית סאתים גיט מען נאר איין חומרא (ד' אמות בתוכו) אבער נישט ביידע חומרות (סיי נישט טראגן בתוכו, סיי נישט טראגן צו ים)? ביי א נארמאלע קרפף יותר מבית סאתים האט מען דאך ביידע חומרות!
2. **תירוץ — דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה:** חז"ל האבן נישט גוזר געווען ביידע חומרות ווייל עס איז א „דבר שאינו מצוי." דער **רשב"א** ברענגט אז דער פשט פון „דבר שאינו מצוי" איז **נישט** אז אזעלכע שטיינער עקזיסטירן נישט אין דער וועלט (עס זענען דא טויזנטער אזעלכע), נאר אז **עס איז נישט מצוי אז א מענטש זאל מטלטל זיין פון א שיף צו דער שטיין און פון דער שטיין צו א שיף.** דאס הייסט, דער מעשה פון טילטול צווישן דער סלע און דער ים איז נישט א טאג-טעגליכע זאך.
3. **משל פון עלעפאנט:** עס ווערט געברענגט א ראיה פון דער ברכה „משנה הבריות" אויף אן עלעפאנט — אפילו עס זענען דא פילע עלעפאנטן אין דער וועלט, פאר דעם איינצלנעם מענטש איז עס נישט מצוי. „מצוי" ווערט געמאסטן רעלאטיוו צו וויפיל מענטשן עס טרעפן דאס, נישט וויפיל עס

עקזיסטירט אין דער וועלט. **אבער דער חברותא איז נישט מסכים** צו דעם משל, ווייל ביי א שטיין לעבן א שטאט איז עס דאך מצוי פאר די שטאט-באוווינער.

4. **דער עיקר פשט (ראב"ד/רשב"א):** „דבר שאינו מצוי" מיינט אז דער **מעשה טילטול** פון שיף צו סלע איז נישט א רעגולערע זאך. דער כלל פון חכמים'ס גזירות איז: זיי גוזר'ן נאר אויף זאכן וואס מאכן זיך אפט, וואו עס קען פירן צו א פרצה. א זאך וואס מאכט זיך זעלטן — „לא גזרו ביה."

5. **נאכאמאל קשיא:** פארוואס האבן חכמים נישט געמאכט **פארקערט** — געלאזט דעם דין רשות היחיד (נישט טראגן צו ים) און אוועקגענומען די גזירה פון כרמלית (ד' אמות)? **תירוץ:** דאס וואס מ'טראגט **בתוכו** איז א „תמיד" זאך, א נארמאלע זאך — דערויף בלייבט די חומרא. דער „מאדנער" מענטש וואס גייט נעמען פון סלע צו ים — **דאס** האבן זיי מתיר געווען ווייל דאס איז דער דבר שאינו מצוי.

6. **Coherence פון חכמים'ס תקנה:** חכמים האבן געמאכט א coherent דין — ווען עס באקומט דין כרמלית, באקומט עס **ביידע** — קולא (מותר מתוכה לים) **און** חומרא (נאר ד' אמות בתוכו). מ'מאכט נישט סתירות מניה וביה.

שיעור בית סאתים — חשבון

פשט

בית סאה = 50 אמה × 50 אמה = 2,500 אמות מרובעות. בית סאתים = 5,000 אמות מרובעות. אויב מרובע (סקווער) — **שבעים ושיריים** × **שבעים ושיריים** אמה.

חידושים

1. דער סקווער-רוט פון 5,000 איז אן איררציאנאלע צאל — מ'קען עס נישט פרעציז אויסדריקן. דער רמב"ם זאגט דעריבער "שבעים ושיריים" (70 מיט א שאריות).

2. דער אויסדרוק **„במקום שיש בו שבירה" / „בשבירה" / „בתשבורת"** מיינט: אפילו אויב דער שטח איז נישט א גראדע באקס, נאר אן אירעגולערע שעפ, רעכנט מען דעם שטח (area) — אויב מ'קען ארויסקראצן 5,000 אמות מרובעות, איז עס בית סאתים. דאס ווארט „תשבורת" קומט פון שבירה/צעבראכנקייט — דאס הייסט דער שטח ווי ער איז, אפילו צעבראכן/אירעגולער. די גמרא רעדט פון „עיגול" (קרייז) — „בשבירה" מיינט מ'רעכנט דעם area פון וועלכע שעפ עס איז.

3. דאס איז א **שטח (area) פראבלעם**, נישט א **היקף (circumference) פראבלעם.** דער אומרעכענונג פון א רעקטאנגל (50×100) צו א סקווער מיט דעם זעלבן שטח האט נישט קיין פשוט'ע פארמולע — מ'קען נישט פשוט פארדאפלען איין זייט, ווייל דאן ווערט דער שטח פיר מאל גרעסער.

ארכו כשנים ברחבו — כחצר המשכן

דער רמב"ם'ס ווערטער

"מקום שלא הוקף לדירה שיש בו בית סאתים — אם היה ארכו כשנים ברחבו, כחצר המשכן, מותר לטלטל בכולו." אבער "אם היה ארכה יתר על שתים ברחבה, אפילו אמה אחת — אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות."

פשט

א מקום וואס איז מוקף מחיצות אבער נישט הוקף לדירה, ביז בית סאתים מעג מען טראגן — אבער נאר ווען דער אורך איז פונקטליך צוויי מאל דער רוחב (50×100, ווי חצר המשכן). אויב דער אורך איז מער ווי צוויי מאל דער רוחב, אפילו א משהו, ווערט עס א כרמלית און מ'מעג נאר טראגן ד' אמות.

חידושים

1. **מקור פון דעם שיעור בית סאתים:** דער גאנצער היתר פון בית סאתים שטאמט פון **חצר המשכן**. אלע הלכות הוצאה ווערן געלערנט פון טראגן כלים פון משכן (רשות היחיד) צום מדבר (רשות הרבים). חצר המשכן איז געווען פונקטליך בית סאתים (50×100), און דאס איז דער מקור פארוואס ביז בית סאתים איז מותר.

2. **שאלה: צי איז משכן "הוקף לדירה"?** עס ווערט אויפגעברענגט דער פסוק "ושכנתי בתוכם" — וואס קען מאכן דעם משכן פאר "הוקף לדירה." אבער עס ווערט נישט אויסגעהאלטן אלס ראיה, ווייל דער דין איז דרבנן.

3. **צוויי באדינגונגען פאר היתר טלטול אין מקום שלא הוקף לדירה:** עס זענען דא **צוויי תנאים:** (א) דער שטח טאר נישט זיין גרעסער ווי בית סאתים (5,000 אמות קוואדראט), (ב) דער אורך טאר נישט זיין מער ווי צוויי מאל דער רוחב. אפילו ווען דער שטח איז קלענער ווי בית סאתים, אויב דער אורך איז מער ווי צוויי מאל דער רוחב — איז אסור.

4. **מחלוקת: צי גילט דער תנאי פון ארכו כשנים ברחבו נאר ביי פונקטליך בית סאתים, אדער אויך ביי קלענער?** דער **שער הציון** (געברענגט דורך ר' אברהם דומב) זאגט אז דער תנאי פון ארכו כשנים ברחבו גילט נאר ווען ס'איז **פונקטליך** בית סאתים. ביי קלענער ווי בית סאתים איז סתם מותר אן דעם תנאי. דאס שטימט מיט דעם לשון פון רמב"ם "מקום שיש בו כמידה הזאת" — וואס מיינט פונקטליך די מידה.

5. **קשיא אויף דעם צוגאנג:** אויב דער תנאי גילט נאר ביי פונקטליך בית סאתים, איז שווער — ווייל ביי קלענער ווי בית סאתים וואלט מען געמעגט האבן א זייער לאנגע שמאלע שטח, וואס זעט נישט אויס ווי א חצר בכלל. עס ווערט נישט פינאל אויסגעלייזט.

פרץ וגדר לשם דירה — וויאזוי מאכט מען א מקום שלא הוקף לדירה פאר הוקף לדירה

דער רמב"ם'ס ווערטער

"מקום שהוקף שלא לשם דירה — אם פרץ בו פרצה יתר על עשר אמות בגובה עשרה טפחים וגדר בה לשם דירה — מותר לטלטל בכולה. אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה, [ונאכדעם פרץ נאך אן אמה וגדרה לשם דירה], עד שהשלימה ליותר מעשר — מותר לטלטל בכולה, אע"פ שיש בה כמה מילין."

פשט

א מקום וואס איז מוקף מחיצות שלא לשם דירה קען מען פארוואנדלען צו "הוקף לדירה" דורך מאכן א פרצה פון מער ווי 10 אמות אין די אלטע מחיצות (וואס איז מבטל זיי) און דערנאך צוריקבויען לשם דירה. דאס גילט אפילו ווען מ'טוט עס צוביסלעך — איין אמה אויף אמאל.

חידושים

1. **מעכאניזם פון דעם היתר:** דער יסוד איז אז א פרצה פון מער ווי 10 אמות איז מבטל די אלטע מחיצות. ווען מ'בויט צוריק, איז דאס א נייע בנין לשם דירה, און דאס מאכט דעם גאנצן מקום פאר "הוקף לדירה."

2. **חידוש — צוביסלעך (אמה אויף אמאל):** מ'זאגט נישט אז יעדע אמה ווערט בטל פאר זיך (ווייל איין אמה פרצה איז נישט מבטל מחיצות). מ'קוקט אויף דעם קומולאטיוון רעזולטאט — ווען אלע קליינע פרצות צוזאמען זענען מער ווי 10 אמות, און אלע זענען צוריקגעבויט געווארן לשם דירה, איז דאס גענוג.

3. **קיין שיעור-באגרעניצונג אויפ'ן מקום:** ווען דער מקום איז שוין "הוקף לדירה" דורך דעם תיקון, איז מותר לטלטל בכולה **אפילו ס'איז כמה מילין** — ווייל דער דין פון בית סאתים גילט נאר ביי שלא הוקף לדירה.

דין מקום שהוקף לדירה אבער נזרע רובו אדער מיעוטו

דער רמב"ם'ס ווערטער

א מקום וואס איז יא הוקף לדירה, אבער אם נזרע רובו — אסור לטלטל בכולו. אם נזרע מיעוטו — ווענדט זיך: אם נזרע מיני בית הסאה (דער אנגעזייטער חלק איז קלענער ווי בית סאה) — מותר לטלטל בכולו. אבער אם היה המקום הזרע יתר מבית סאה — אפילו ס'איז א מיעוט — אסור לטלטל בו בכולו.

פשט

ווען רוב פון א מוקף-לדירה פלאץ ווערט א פעלד, ווערט די גאנצע פלאץ בטל — אפילו דער חלק וואס איז נאך לדירה ווערט אויך אסור, ווייל אלעס איז ארום די זעלבע מחיצות. ביי מיעוט: א קליינע פעלד (ביז בית סאה) ווערט בטל צו דער דירה. אבער א פעלד גרעסער ווי בית סאה איז א "חשוב'ע פעלד" און ווערט נישט בטל — און עס איז מבטל אפילו דעם רוב וואס איז דירה.

חידושים

1. **א פעלד (שדה) איז נישט קיין דירה** — דאס איז דער יסוד. א שדה האט א דין ווי א כרמלית ווען עס איז שלא הוקף לדירה.

2. **ביטול גייט אויף די גאנצע מחיצה-אינהאלט:** ס'איז נישט דא קיין הלכה וואס איז נאר א חלק — אדער די גאנצע פלאץ איז מותר אדער די גאנצע איז אסור, ווייל אלעס איז ארום די זעלבע מחיצות.

3. **בית סאה איז דער שיעור פון חשיבות פאר א פעלד:** א פעלד קלענער ווי בית סאה ווערט בטל צום דירה-חלק. אבער א פעלד גרעסער ווי בית סאה איז חשוב גענוג אז עס איז מבטל אפילו א רוב וואס איז דירה.

4. **אינטערעסאנטע קשיא:** פארוואס זאל א מיעוט וואס איז מער ווי בית סאה מבטל א רוב? עס איז נישט קיין קלארן טעם דערפאר — ס'איז פשוט אזוי ווי דער גאנצער דין פון בית סאה.

חילוק צווישן נזרע תבואה און נטעים (ביימער)

דער רמב"ם'ס ווערטער

אם נטעים (ביימער) נזרע רובו — הרי הוא כחצר, ומטלטלין בכולו.

פשט

ביימער זענען נישט מבטל א חצר/דירה, ווייל ס'איז נארמאל אז א מענטש זאל האבן ביימער אין זיין חצר לדירה (פאר שיינקייט). אבער תבואה (זריעה) איז מבטל, ווייל א שדה איז נישט קיין בית.

חידושים

- **חילוק זריעה/נטיעה:** זריעה מיינט אייביג תבואה, נטיעה מיינט אייביג ביימער — ווי מ'האט געלערנט ביי די מלאכה פון זריעה.

- **ביימער זענען חלק פון דירה-לעבן:** דער יסוד איז אז ביימער פאסן צו א חצר לדירה, אבער א תבואה-פעלד פאסט נישט.

דין מים (וואסער) אין דעם מוקף-לדירה שטח

דער רמב"ם'ס ווערטער

וואסער אין דעם שטח, אפילו עמוקה מאד — אם היו ראויין לתשמיש (מ'קען עס נוצן, ארייינשפאצירן, אדער נוצן פאר שיינקייט) — הרי הן כנטעים, ומטלטלין בכולו. ואם אינן ראויין — אין מטלטלין בו אלא בד' אמות.

חידושים

- **וואסער ראוי לתשמיש = ווי נטעים:** אזוווי ביימער זענען נארמאל פאר שיינקייט אין א חצר, אזוי איז א וואסער-באסיין (פול) נארמאל פאר שיינקייט אין א דירה.

- **וואסער נישט ראוי = כרמלית:** ווען דער וואסער איז נישט ריין אדער נישט צוגענגלעך, ווערט עס ווי א כרמלית מיט נאר ד' אמות.

- **באגרענצונג:** דאס גילט נאר ווען דער עיקר פון דעם מקום איז לדירה לכתחילה. אויב דער מקום איז לכתחילה מוקף צו זיין א לעיק (ווי גנות ופרדסים), העלפט גארנישט — ס'ווענדט זיך וואס דער תכלית פון דעם פלאץ איז.

דין קירויו מתירו — א דאך איז מתיר דעם שטח

דער רמב"ם'ס ווערטער

מקום שהוקף שלא לשם דירה שיש בו בית שלש סאין וקירו בו בית סאה — קירויו מתירו.

פשט

דער דאך שאפט א מחיצה דורך דעם כלל **"שפת תקרה יורד וסותם"** — מ'קוקט אן ווי די ברעג פון דעם דאך גייט אראפ און פארמאכט ווי א וואנט. דערמיט ווערט דער באדעקטער חלק (בית סאה) אפגעטיילט מיט אייגענע "ווענט", און וואס בלייבט אפן איז נאר בית סאתים — וואס מעג מען טראגן.

חידושים

- **שפת תקרה יורד וסותם** איז איינע פון די הלכות מחיצות (ווי לבוד) — א דאך ווערט אנגעקוקט ווי ס'האט ווענט.

- דער רמב"ם נוצט דא ערשט דעם ווארט **כרפף** (קרפף) — ביז יעצט האט ער עס נישט געברויכט.

ונפרץ במילואו לחצר — כרפף וואס עפנט זיך צו א חצר

דער רמב"ם'ס ווערטער

ווען א כרפף (מקום שהוקף שלא לשם דירה) נפרץ במילואו לחצר — די וואנט צווישן דעם כרפף און א חצר (הוקף לדירה) פאלט אוועק, און אויך נפרץ חצר כנגדו (די חצר'ס וואנט פון יענע זייט פאלט אויך אוועק) — החצר מותרת כשהיתה, והכרפף אסור כשהיה.

פשט

צוויי פראבלעמס: (1) דער בית סאתים ווערט יעצט גרעסער ווייל ס'איז אפן צום כרפף; (2) די חצר האט א גרויסע פרצה. די הלכה איז: די חצר בלייבט מותר ווייל דער כרפף איז נאר א חומרא דרבנן (נישט אמת'דיג אפן צו א כרמלית/רשות הרבים), און דער כרפף בלייבט אסור.

חידושים

1. **דער כרפף איז גענוג מחיצה פאר די חצר:** לגבי די חצר, דער כרפף דינט ווי א מחיצה — ס'איז נישט אפן צו רשות הרבים, נאר צו א פלאץ וואס איז בסך הכל א חומרא דרבנן.

2. **מ'זאגט נישט אז די חצר איז מתיר דעם כרפף:** מ'קען מאכן א חשבון אז דער בית סאתים בלייבט בית סאתים, און די חצר איז מותר, ממילא זאל אלעס זיין מותר — אבער אזוי זאגן מיר נישט. דער כרפף בלייבט אסור ווייל ער האט יעצט נישט קיין אייגענע ווענט ארום, און ס'איז גרעסער ווי בית סאתים. **"אף על פי שהחצר מתירתו"** — מ'זאגט נישט אז די חצר'ס היתר שפרייט זיך אויס אויפן כרפף.

3. **דער כרפף העלפט דער חצר, אבער דער חצר העלפט נישט דעם כרפף.** דער טעם: דער כרפף איז געווען פריער אינגאנצן עקסטער מיט א באזונדערע וואנט. ערשט נאכדעם וואס די וואנט איז אוועקגעפאלן, איז עס נפרץ געווארן. אין אזא פאל ווערט דער כרפף נישט מותר. אבער אויב דער כרפף וואלט פון אנהייב אן געבויט געווארן צוזאמען מיט דער חצר — אפן צו א מקום מוקף לדירה — וואלט עס אפשר אויסגעקוקט ווי א גרעסערע חצר, אפילו גרעסער ווי בית סאתים, און וואלט אפשר בטל געווען.

מיעוט בית סאתים — ווי מאכט מען א כרפף קלענער ווי בית סאתים

אילנות אינו מיעוט

רב הונא אמר רב: אויב מ'האט א כרפף גרעסער ווי בית סאתים (וואס באקומט א דין כרמלית מדרבנן), און מ'וויל עס קלענער מאכן — **אילנות (ביימער) אינו מיעוט** — ביימער אריינפלאנצן מאכט נישט קלענער דעם שטח.

עמוד בצד הכותל

אבל בנה עמוד בצד הכותל, גבוה עשרה ורחב שלשה או יותר — הרי זה מיעוט. אויב מ'בויט אן עמוד נעבן דער וואנט, הויך צען טפחים און ברייט דריי טפחים, איז דאס יא א מיעוט — דער פלאץ ווערט קלענער ווי בית סאתים, און מ'מעג טראגן.

אבל פחות משלשה אינו מיעוט — ווייל **כל פחות משלשה כלבוד היא** — ווייניגער ווי דריי טפחים פון דער וואנט ווערט גערעכנט ווי דער וואנט אליין (לבוד), ממילא האט מען גארנישט צוגעלייגט.

מחיצה הרחוקה מן הכותל

הרחיק מן הכותל שלשה ועשה מחיצה — מיעט. אויב מ'האט אוועקגערוקט דריי טפחים פון דער וואנט און געמאכט א מחיצה, איז דאס א מיעוט. **אבער פחות משלשה — לא עשה כלום,** דער זעלבער דין לבוד.

טח את הכותל בטיט

טח את הכותל בטיט — אפילו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו — הרי זה מיעוט. אויב מ'האט געשמירט טיט אויף דער וואנט, אפילו דער טיט קען נישט שטיין פאר זיך אליין, איז דאס א מיעוט — ווייל מ'האט באמת געמאכט דער וואנט דיקער, און דער שטח איז באמת קלענער געווארן.

חידוש — דער חילוק צווישן עמוד/מחיצה און טח בטיט

ביי אן עמוד אדער מחיצה נעבן דער וואנט דארף מען מינדסטנס דריי טפחים ברייט/אוועק, ווייל ווייניגער איז לבוד. אבער ביי טח בטיט — וואו מ'מאכט דער וואנט אליין דיקער — איז קיין שיעור נישט נויטיג, ווייל מ'האט באמת פארגרעסערט דער וואנט. דער סברא: אן עמוד אדער מחיצה וואס שטייט נעבן דער וואנט איז נישט קאנעקטעד צו דער וואנט, און איז אויך נישט גרויס גענוג צו זיין א וואנט פאר זיך — ממילא איז עס ווי מ'לייגט עפעס אראפ אינמיטן (ווי ביימער, וואס מאכט נישט קלענער דעם שטח). אבער ווען מ'מאכט דער וואנט אליין דיקער, האט מען באמת דעם שטח קלענער געמאכט.

תל כמחיצה — מחיצה על גבי מחיצה

דער יסוד: תל ווערט א מחיצה

א **תל** (בערגל) וואס איז גבוה עשרה טפחים קען דינען ווי א מחיצה, און דער פלאץ אויבן אויפן תל ווערט א רשות היחיד. אויב דער פלאץ אויבן איז **גרעסער ווי בית סאתים,** ווערט עס א כרמלית (נישט קיין רשות היחיד), ווייל עס איז שלא הוקף לדירה.

מחיצה אויפן תל — הרחיק מן התל שלשה ועשה מחיצה

אויב מ'האט אוועקגערוקט דריי טפחים פון שפת התל און געמאכט א מחיצה אריין — מיעט, עס העלפט. מ'הייבט אן צו רעכענען דעם בית סאתים פון וואו די מחיצה שטייט, און אויב דער שטח איז יעצט קלענער ווי בית סאתים, איז עס מותר.

עשה מחיצה על שפת התל — מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל

אבער אויב מ'האט געמאכט א מחיצה אויף שפת התל — דאס הייסט, מ'האט פשוט געמאכט דעם ראנד פון דער בערגל העכער — **העלפט עס נישט.** דער טעם: דער תל אליין איז שוין א מחיצה, און **מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל.**

חידוש

מ'וואלט געמיינט אז א תל איז נישט ממש א מחיצה (ס'איז א נאטירליכער בערגל), ממילא זאל מען קענען צולייגן א מחיצה אויף אים. קומט דער חידוש אז דער תל ווערט יא אנגעקוקט ווי א מחיצה, און צולייגן א מחיצה אויף אים איז מחיצה על גבי מחיצה, וואס העלפט נישט. דער חילוק: מאכן א מחיצה **אריין** אויפן תל (אוועקגערוקט פון שפת התל) — העלפט, ווייל מ'מאכט דעם שטח קלענער. מאכן א מחיצה **אויף שפת התל** — העלפט נישט, ווייל ס'איז מחיצה על גבי מחיצה.

רחבה שאחורי הבתים

דער רמב"ם'ס ווערטער

א רחבה (אפענער פלאץ הינטער די הייזער) וואס איז גרעסער פון בית סאתים — מ'טאר נישט טראגן דערין מער ווי ד' אמות, אפילו ס'איז א פתח פון הויז אפן צו דעם פלאץ. אבער אויב מ'האט ערשט געעפנט דעם פתח און דערנאך געמאכט די היקף — איז עס כהיקף לדירה און מותר לטלטל בכולה.

פשט

א רחבה הינטער די הייזער איז נישט ווי א חצר (וואס איז פאר'ן הויז און ווערט גענוצט פאר תשמישי הבית). די רחבה ווערט באהאנדלט ווי אינו מוקף לדירה, אפילו ווען א טיר איז אפן צו איר. דער חילוק איז: אויב מ'האט קודם געעפנט דעם פתח און דערנאך געמאכט די מחיצות — דעמאלט ווערט עס באטראכט ווי געבויט לשם דירה (ווי א חצר), און מ'מעג טראגן.

חידושים

- **חילוק צווישן חצר און רחבה:** א חצר איז פאר'ן הויז און ווערט גענוצט פאר תשמישי הבית. א רחבה איז הינטער די הייזער — אפשר שפאצירט מען דארט, אבער מ'נוצט עס נישט פאר פראקטישע זאכן. דעריבער האט א רחבה גרעסער פון בית סאתים א דין ווי א כרמלית.

- **חידוש אז אפילו מיט פתח פתוח:** מ'זאגט נישט אז ווייל דער פתח איז אפן צום הויז הייסט עס מוקף לדירה. דער סדר פון בויען איז קריטיש — נאר ווען מ'האט ערשט דעם פתח געעפנט און דערנאך די מחיצה געבויט, ווערט עס באטראכט ווי לשם דירה.

- **דער סברא:** עס איז נישט בלויז א פראגע פון ציל/כוונה, נאר א דין — דער סדר פון בויען (פתח קודם, היקף נאכדעם) באשטימט דעם סטאטוס.

רחבה פתוחה למדינה מצד אחד ולשביל הנהר מצד אחר

דער רמב"ם'ס ווערטער

א רחבה וואס איז אפן פון איין זייט צו א מבוי (רשות היחיד/מדינה) און פון דער אנדערער זייט צו א שביל וואס פירט צום טייך — מאכט מען א לחי פון דער זייט פון מדינה, און מ'מעג טראגן פון דער רחבה צו מדינה און צוריק.

חידושים

- **שווערע קשיא:** פארוואס דארף מען דווקא דערמאנען דעם נהר? א לחי זאל העלפן אן דעם נהר אויך! און פון דער נהר-זייט (כרמלית) טאר מען סיי ווי נישט טראגן.

- **אפשר'דיגע תירוץ:** דער נהר מאכט אז די רחבה ווערט א חלק פון שימוש פון דער שטאט — מענטשן גייען דורך דער רחבה צו ברענגען וואסער פון דעם נהר. דאס גיט דער רחבה א מעלה פון שימוש/דירה.

- **מסקנא:** עס בלייבט נישט קלאר. דאס איז איינע פון די פעלער וואו דער רמב"ם ברענגט א מעשה פון דער גמרא ווי עס איז, און עס פעלט אינפארמאציע צו פארשטיין דעם פולן מעכאניזם.

יחיד ושנים ששבתו בבקעה — דין שיירא

דער רמב"ם'ס ווערטער

יחיד ששבת בבקעה ועשה מחיצה סביב — אם יש בה עד בית סאתים מותר לטלטל בכולה, ואם הוסיף על בית סאתים אסור. וכן שנים. אבל שלשה ישראלים או יותר ששבתו בבקעה — הרי הן שיירא, ומותר להן

לטלטל בכל צרכן אפילו כמה מילין. תנאי: **שלא ישארו במחיצה בית סאתים פנוי בלא כלים.** אויב יא — אסור לטלטל אלא בד' אמות.

פשט

א בקעה איז א כרמלית. איינער אדער צוויי וואס מאכן א מחיצה — ביז בית סאתים מעגן זיי טראגן, מער נישט (ווייל עס איז אינו מוקף לדירה). אבער דריי אדער מער באקומען א דין "שיירא" (קאראוואן) און מעגן טראגן אפילו כמה מילין, בתנאי אז יעדע בית סאתים זאל האבן כלים דערין.

חידושים

1. **שולחן ערוך'ס חילוק:** דער שולחן ערוך זאגט אז דער איסור ביי מער ווי בית סאתים איז נאר ביי א שוואכע מחיצה. דער רמב"ם ברענגט נישט דעם חילוק.

2. **סברא פון שיירא:** פאר א גרויסע עולם איז בית סאתים נישט קיין גרויסע שטח — עס זעט שוין נישט אויס ווי א כרמלית נאר ווי א דירה. ווייל א שיירא דארף מער פלאץ (קעמלען, פעק, זעק), ווערט דער גאנצער שטח וואס זיי נוצן באטראכט ווי מוקף לדירה.

3. **שטיקל סתירה:** קודם זאגט דער רמב"ם "אפילו כמה מילין" (משמע אומבאגרענעצט), און דערנאך שטעלט ער א תנאי אז יעדע בית סאתים דארף האבן כלים. דאס איז א שטיקל סתירה — ווייל "כמה מילין" קלינגט ווי אומבאגרענעצט, אבער דער תנאי פון כלים באגרענעצט עס פראקטיש. **תירוץ:** א שיירא האט טאקע גענוג כלים און פעק צו פילן דעם שטח, ווייל זיי פארן מיט סחורה.

4. **"פנוי בלא כלים":** דאס מיינט נישט אז מ'קען סתם לייגן איין כלי אויף יעדע צען פיס. עס דארף זיין אז דער שטח ווערט טאקע גענוצט — "צריכין להו" — זיי דארפן דעם שטח. אויב זיי דארפן נישט דעם שטח (בית סאתים פנוי), ווערט עס אסור.

5. **דין פון מת אחד מהן:** אויב איינער פון די דריי שטארבט אינמיטן שבת — ווייל בכניסת שבת זענען זיי געווען דריי, בלייבט דער דין שיירא בעסטאנד. דער סטאטוס ווערט פעסטגעשטעלט בכניסת שבת.

6. **קטנים:** קטנים צילן נישט צום מנין פון דריי פאר שיירא — עס דארף זיין דריי גדולים.

שלושה מקומות המוקפין זו בצד זו ופתחין זו לזו

דער רמב"ם'ס ווערטער

אם שניים מן החיצונים רחבים והאמצעי קצר — שנמצא לשניים מן החיצונים פסים מכאן ומכאן — הרי אלו נעשים כשיירה, מותרים לטלטל. אם האמצעי רחב ושני החיצונים קצרים — אין נותנין להן כל צרכן אלא כל אחד ואחד יש לו בית סאתים בלבד.

פשט

דריי פלעצער וואס זענען אפן איינע צו די אנדערע. ווען די צוויי אויסערליכע זענען ברייט און די מיטלסטע איז שמאל, קומט אויס אז די חיצונים האבן פסין (שטיקלעך וואנט) פון ביידע זייטן — מ'קוקט זיי אן ווי איין שיירה. ווען פארקערט (מיטלסטע ברייט, חיצונים שמאל), באקומט יעדער נאר בית סאתים.

חידושים

- אויב **שנים באמצעי** (צוויי מענטשן אין דער מיטלסטער) **אדער שנים בזה ושנים בזה ואחד באמצעי — נותנין להם כל צרכן.** דער כלל איז אז מ'דארף אויסרעכענען אז דריי מענטשן טרעפן זיך צוזאמען אין איין פלאץ.

הלכה ב — כללי המחיצה

מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה — אינה מחיצה.

א מחיצה וואס איז צו שוואך און וועט צעפאלן פון א נארמאלע ווינט, איז נישט קיין מחיצה.

מחיצה שאינה עשויה לנחת

וכל מחיצה שאינה עשויה לנחת — אינה מחיצה.

א מחיצה וואס איז נישט געמאכט צום בלייבן — איז נישט קיין מחיצה. דער פשט: **לשם קביעות** — אז די מחיצה זאל בלייבן דארטן. א צייטווייליגע מחיצה (א צוזאמליג מחיצה, א טעמפערערי סטראקטשער) איז נישט קיין מחיצה.

מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד

וכל מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד — אינה מחיצה.

א מחיצה וואס איז נאר געמאכט פאר פריוואטקייט (צום אנטון/אויסטון), נישט צום ארומנעמען א פלאץ — איז נישט קיין מחיצה.

מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים

וכל מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים או יתר — אינה מחיצה גמורה.

א מחיצה וואס איז נישט צען טפחים הויך איז נישט א פולשטענדיגע מחיצה — ס'ווערט א כרמלית אבער נישט קיין רשות היחיד. עס ווערט אויך דיסקוטירט דער פאל פון **גודר חמישה וחקק חמישה** — ווען מ'גראבט פינף טפ

חים אונטער דער ערד און בויט פינף טפחים אויבן, צוזאמען צען.

פרוץ מרובה על העומד

דער רמב"ם'ס ווערטער

כל מחיצה שיש בה פרוץ מרובה על העומד — אינה מחיצה.

פשט

ווען די פרצות (אפענע פלעצער) זענען מער ווי דער שטייענדער טייל פון דער מחיצה — איז עס נישט קיין מחיצה.

חידושים

1. ווען **פרוץ און עומד זענען גלייך** (שוה) — איז א מחלוקת, אבער ס'איז כשר.

2. **פרצה שהיא יותר מעשר אמות** — איין פרצה גרעסער ווי צען אמות איז **מבטל** די גאנצע מחיצה.

3. **עשר אמות** אליין — **הרי היא כפתח** (ווי א טיר) און איז נישט מבטל, **ובלבד שתהיה לה צורת הפתח** — מ'דארף א צורת הפתח (צוויי זייטן-פאסטנס מיט עפעס אויבן).

4. מיט א **צורת הפתח** — אפילו **יותר מעשר אמות** איז כשר.

5. **אבער:** אויב **פרוץ מרובה על העומד** — העלפט **נישט** קיין צורת הפתח! דאס איז א **גרויסער חידוש אין שיטת הרמב"ם**.

6. **חידוש לגבי מאדערנע עירובין:** לשיטת הרמב"ם, אונזערע מאדערנע עירובין וואס באשטייען בעיקר פון צורת הפתח (דראטן צווישן פאסטנס) — וואו ס'איז זיכער פרוץ מרובה על העומד — **העלפט נישט.** דעריבער, ווער ס'וויל זיין א "גרויסער רמב"מיסט" זאל זיך נישט סומך זיין אויף אזעלכע עירובין. (כמובן אנדערע ראשונים חולק'ן.)

לבוד ביי מחיצות

דער רמב"ם'ס ווערטער

מדובר במחיצה בזמן שהפרצות משלשה טפחים ומעלה... אבל אם היו הפרצות כל פרצה פחותה משלשה, הרי זו מחיצה אפילו שהפרוץ מרובה על העומד, שכל פחות משלשה הרי הוא כלבוד.

פשט

דער כלל פון פרוץ מרובה גילט נאר ווען יעדע פרצה איז דריי טפחים אדער מער. אויב יעדע פרצה איז ווייניגער ווי דריי טפחים, איז **לבוד** — מ'קוקט עס אן ווי פארמאכט, אפילו ווען פרוץ מרובה על העומד.

חידושים

1. **קנים** (שטעקנס): אויב צווישן יעדע צווי קנים איז ווייניגער ווי דריי טפחים — איז עס א מחיצה גמורה.

2. **חבילין** (בינטלעך): דאס זעלבע כלל.

3. **שתי בלא ערב או ערב בלא שתי** — מ'דארף נאר איינס (נאר הארעזאנטאל אדער נאר ווערטיקאל), נישטביידע.

4. אפילו ווען ס'איז דא גאנצע דריי טפחים ליידיג אין איין ריכטונג (אויבן אדער אויף דער זייט) — איז עס נאך אלץ א מחיצה גמורה, ווייל מ'דארף נאר שתי אדער ערב.

5. **וצריך שיהא גובה הקנה עשרה** — די קנים מוזן זיין צען טפחים הויך, אדער **מן הארץ עד סוף עובי החבל העליון עשרה** — ביי חבלים, פון דער ערד ביז דעם אויבערשטן שטריק צוזאמען צען טפחים.

צורת הפתח — פרטי דינים

דער רמב"ם'ס ווערטער

צורת הפתח האמורה בכל מקום — קנה מכאן וקנה מכאן וקנה על גביהן. גובה שני הלחיים עשרה טפחים או יתר. צריך שתי קנים הראויים לקבל דלת, אפילו דלת של קש.

פשט

א צורת הפתח באשטייט פון צוויי זייט-שטאנגען (לחיים) מיט א קנה אויבן. די לחיים דארפן זיין מינימום עשרה טפחים הויך. די קנים דארפן שטארק גענוג זיין צו קענען האלטן א טיר — אפילו א מינימאלע טיר פון קש.

חידושים

- דער רמב"ם רופט די זייט-שטאנגען פון א צורת הפתח "לחיים" — וואס געוויינליך מיינט א לחי אן א צורת הפתח. דא מיינט "לחי" ווי א מזוזה/זייט-פאסטן. מ'דארף נישט צומישט ווערן מיט דעם רגיל'ן באגריף פון לחי.

- אפילו אויב די צוויי לחיים זענען ווייט איינס פון דעם אנדערן ("כמה אמות"), איז עס כשר אזוי לאנג ווי ביידע זענען עשרה טפחים הויך מיט א קנה אויבן.

פתח של צורת כיפה (רונדיגער בויגן)

דער רמב"ם'ס ווערטער

אם יש באורך רגלי הכיפה עשרה טפחים — הרי זו צורת הפתח.

פשט

ביי א רונדיגן בויגן-פתח, אויב די "פיס" פון דער כיפה (דער גראדער טייל פון ביידע זייטן) האבן עשרה טפחים, איז עס א כשר'ע צורת הפתח.

חידושים

- אויב די גאנצע שטרוקטור איז רונדיג, קען מען טענה'ן אז ס'איז נישטא קיין פולע עשרה טפחים הויך. דער רמב"ם זאגט אבער אז מ'קוקט אויף די "רגלי הכיפה" — דער גראדער טייל פון אונטן.

- עס בלייבט א שאלה: מוז דער גראדער טייל זיין עשרה טפחים, אדער רעכנט מען אויך דעם רונדיגן טייל? דער פשט איז "ומקודם שמתחיל הפתח לעגל" — דער גראדער טייל ביז וואו עס הייבט אן צו ווערן רונדיג. אבער עס שטייט נישט קלאר אין רמב"ם.

צורת הפתח מן הצד

דער רמב"ם'ס ווערטער

צורת הפתח שעשאה מן הצד — אינה כלום. וכן אם עשאה באויר באמצע.

פשט

א צורת הפתח וואס איז געמאכט אויף דער זייט (נישט אינמיטן פון דער וואנט) טויג נישט. אויך אינמיטן אין דער לופט (אן א שטיקל וואנט) טויג נישט.

חידושים

- אנדערע שיטות האבן אנדערע פשטים אין "מן הצד."

- א צורת הפתח דארף זיין אינמיטן פון א וואנט — ווי א נארמאלע טיר.

בכל עושין מחיצה — מאטעריאלן פאר א מחיצה

דער רמב"ם'ס ווערטער

בכל עושין מחיצה, בין בכלים בין באוכלים בין באדם, אפילו בבהמה חיה ועוף. והוא שיהיו כפופין כדי שלא ינודו.

פשט

מ'קען מאכן א מחיצה פון אלעס — כלים, עסנווארג, מענטשן, בהמות, חיות, פויגלען. נאר בהמות/חיות דארף מען צובינדן (כופתין) אז זיי זאלן זיך נישט רירן.

חידושים

- ביי א מענטש איז נישט קלאר אויב מ'דארף אים כופת זיין — א מענטש קען זיך איינהאלטן, אבער א בהמה וועט אוועקלויפן.

- א מענטש דארף נישט שטיין א גאנצע שבת — נאר פאר א פאר מינוט.

מחיצה העומדת מאליה / נעשית בשבת

דער רמב"ם'ס ווערטער

מחיצה העומדת מאליה הרי זו כשרה. מחיצה שנעשית בשבת — אם נעשית בשוגג מותר לטלטל בה עד מוצאי שבת. והוא שלא תעשה על דעת המטלטל.

פשט

א מחיצה וואס שטייט פון אליין (��ישט ספעציעל געבויט) איז כשר. א מחיצה געמאכט בשבת בשוגג — מעג מען נוצן, אבער נישט אויב עס איז געמאכט פאר דעם מענטש וואס וויל טראגן.

חידושים

- אפילו בשוגג, אויב דער מאכער האט אין זינען געהאט דעם ספעציפישן מענטש וואס דארף די מחיצה, ווערט עס אסור — דאס איז א קנס.

- אויב איינער האט במזיד געמאכט א מחיצה אבער נישט פאר דעם מטלטל, אדער בשוגג פאר א צווייטן מענטש — מעג דער מטלטל עס נוצן.

מחיצה מאדם בשבת

דער רמב"ם'ס ווערטער

מותר לעשות מחיצה מאדם בשבת, שיעמיד זה בצד זה, ובלבד שלא יודיע לאלו העומדים שבשביל לעשות מחיצה העמידן. ולא יעמיד אותו אדם שרוצה להשתמש במחיצה זו, אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו.

פשט

מ'מעג שטעלן מענטשן אלס מחיצה אין שבת, אבער: (1) מ'טאר זיי נישט זאגן אז זיי שטייען דארט אלס מחיצה, (2) נישט דער מענטש וואס דארף די מחיצה זאל זיי אוועקשטעלן, נאר א דריטער.

חידושים

- **פארוואס טאר מען זיי נישט זאגן?** ווייל אויב זיי וויסן, ווערט עס ענליך צו "בונה כלי" — מ'שטעלט זיי אוועק מיט "תורת מחיצה." אן וויסן,

איז דער מענטש סתם א מענטש וואס שטייט דארט, און מ'נוצט אים אלס מחיצה.

- **פארוואס נישט דער מטלטל אליין?** ווייל ער איז "ביזי מאכן מחיצות" — עס איז מער ענליך צו בונה ווען דער מענטש וואס דארף עס איז דער וואס ארגאניזירט עס.

- **דער פראקטישער אופן:** מ'שיקט א שליח, ער זאגט פאר די מענטשן צו שטיין דארט, און צו דערקלערן פארוואס.

אילן שמתיישר על הארץ — א בוים וואס בייגט זיך

דער רמב"ם'ס ווערטער

אילן שמתיישר על הארץ, אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים — ממלא בין בדיו עלה תבן וקש, וקושרו ומהדקו עד שיהא עומד ברוח מצויה ולא יתנדנד, ומטלטלין תחתיו. והוא שתהיה תחתיו עד בית סאתים.

פשט

א בוים וואס בייגט זיך אויף די ערד, אויב זיינע צווייגן זענען נישט העכער ווי דריי טפחים פון דער ערד (לבוד), קען מען אריינלייגן שטרוי צווישן די צווייגן, צובינדן עס, און עס ווערט א מחיצה. מ'מעג טראגן אונטער דעם בוים, ביז בית סאתים.

חידושים

1. **קשיא:** אויב ס'איז שוין אינערהאלב דריי טפחים (לבוד), פארוואס דארף ער בכלל ממלא זיין מיט תבן וקש? דער לבוד אליין זאל געווען זיין!

2. **תירוץ (פון פירוש המשניות):** דאס ממלא זיין איז נישט וועגן לבוד צו דער קרקע, נאר כדי אז די צווייגן זאלן זיך נישט ארומרוקן אין ווינט — "קושרו ומהדקו" מאכט עס סטאביל.

3. אבער עס בלייבט נישט גאנץ קלאר — דער "קושרו ומהדקו" אליין זאל גענוג זיין פאר סטאביליטעט, סאו וואס טוט דער "ממלא" צו?

4. דער שיעור פון **בית סאתים** ווערט אנגעווענדעט ווי פריער געלערנט — גרעסער פון בית סאתים העלפט נישט, ווייל עס איז שלא הוקף לדירה.

5. לויט דעם **פירוש המשניות** איז דער שיעור פון "למעלה" (די הייך פון דער מחיצה) אויך פארבונדן מיט דעם ענין פון **"שלא ירבו"** — כדי מען זאל נישט צופיל שפרינגען. אבער דאס בלייבט **נישט קלאר**.

סיכום פון פרק ט"ז — צוויי הויפט-הלכות

דער פרק באהאנדלט צוויי הויפט-ענינים:

1. **הלכה א:** א **מקום שלא הוקף לדירה** וואס איז גרעסער פון **בית סאתים** — מען טאר נישט טראגן מער ווי ד' אמות בשבת, און דאס איז א **גזירה מדרבנן**. דערצו אלע פרטים: שיעור בית סאתים, ארכו כשנים ברחבו, פרק וגדר לשם דירה, נזרע רובו/מיעוטו, נטעים, מים, קירויו מתירו, נפרץ לחצר, מיעוט בית סאתים, תל כמחיצה, רחבה שאחורי הבתים, דין שיירא.

2. **הלכה ב:** וואס הייסט א **מחיצה** — די פרטים פון מחיצה: עמידה ברוח מצויה, עשויה לנחת, נישט נאר לצניעות, גובה עשרה טפחים, **פרוץ מרובה על העומד**, פרצה יותר מעשר אמות, צורת הפתח, לבוד, מאטעריאלן פאר מחיצה, מחיצה מאדם, מחיצה נעשית בשבת, אילן שמתיישר על הארץ.

תמלול מלא

רמב"ם הלכות שבת פרק ט"ז — מקום שלא הוקף לדירה

הקדמה לפרק

Speaker 1: אונז לערנען רמב"ם, הלכות שבת, אין ספר זמנים, פרק ט"ז. אונז האלטן אינמיטן לערנען א שיינע גרויסע טשונק פון הלכות שבת איבער די מלאכה פון המוציא מרשות לרשות, אזוויי די לעצטע פאר פרקים און די קומענדיגע פאר פרקים.

פאר מיר גייען ווייטער דארף מען זיין משבח זיין די וואס שטיצן אונזער שיעור, ובראשם דער הויפט שטיצער פון אונזער שיעור, אונזער טייערער ידיד, הרבני הנגיד ר' יואל הלוי ווערצבערגער, וואס שטיצט אונזער שיעור, ומי יתן יום תרוחן יאסי, שטיצן אונזער שיעור בגוף, ס'הייסט ער דארף מיטהאלטן די שיעור, נישט בגוף אבער בממונם, במוח, בשמיעת האוזן, און מיט שערן מיט אנדערע מענטשן. ס'איז א געוואלדיגע שיעור, ברוך השם זיי האבן שוין געענדיגט, מיט די קומענדיגע שיעור גייט מען שוין האבן געלערנט רוב פון הלכות שבת. יא, שטימט? יא, זייער גוט.

סיכום הנושאים שכבר נלמדו

סאו, אזוויי מיר האבן אביסל געזען דא, מיר האבן געלערנט די עיקר איסור פון הוצאה, ווי מ'טאר נישט ארויסטראגן. און נאכדעם די חכמים האבן צוגעלייגט די נאך צוויי רשויות, אזוויי ס'הייסט די ארבע רשויות לשבת, צוויי זענען דאורייתא און צוויי דרבנן. איך קען עס אזוי רופן, ס'הייסט כרמלית, דער מקום פטור איז נישט דרבנן אויך נישט, וואס איז מותר, אבער בעיקר כרמלית. און זיי האבן אויך צוגעלייגט, מיר האבן געלערנט אין די פריערדיגע פרק, פארשידענע אופנים וואס מ'טאר נישט טראגן, למשל ווען מ'איז אין איין רשות טראגן אין די אנדערע רשות, אדער אופנים וואס איין רשות לויפט דורך די אנדערע רשות, למשל רשות היחיד לויפט דורך א כרמלית וכדומה, אזעלכע סארט גזירות.

נושא הפרק: מקום מוקף שלא לדירה

און יעצט גייען מיר לערנען וועגן אופנים וואס איז לכאורה מעיקר הדין, מדאורייתא, דארף עס זיין א רשות היחיד, אזוויי א מקום מוקף, מוקף מחיצות, אבער ווייל ס'איז נישט מוקף לדירה, אדער מיר וועלן זען נאך אופנים, וואס ס'האט א פירצה, אפילו א מקום וואס האט מחיצות, סאמטיים האט עס נישט קיין דין רשות היחיד. דאס איז די עיקר, איך מיין אז די עיקר נושא פון די פרק, ס'איז א גאנצע לאנגע פרק, אבער איך מיין אז כמעט די גאנצע רעדט פון אזעלכע סארט זאכן, וויאזוי ס'קען זיין א זאך וואס האט א מחיצה אבער ס'איז נישט קיין כשר'ע מחיצה. דאס איז דער תוכן.

דיגרעסיע: קשיא אויפן רמב"ם'ס סדר — דאורייתא און דרבנן

מ'דארף פרעגן די אמת, איך בין זיכער אז איינער האט שוין געפרעגט די קשיא, אז דער רמב"ם איז דאך זייער מקפיד צו צעטיילן דאורייתא און דרבנן. ער האט געשריבן אלע ל"ט מלאכות קודם מיט די דאורייתא, און נאר שפעטער, אין פרק... געדענקסט וועלכע פרק? נאך אפאר פרקים הייבט ער אן בכלל זאגן אז ס'איז דא שבותים פון די אלע ל"ט מלאכות. אבער דא אין די הלכות איז שוין די צווייטע אדער דריטע פרק וואס רוב הלכות זענען מדרבנן. דאס הייסט, בכלל די דין כרמלית, פארוואס האט ער דאס געדארפט שרייבן אין אן עקסטערע פלאץ? אפשר הוצאה איז א יוצא מן הכלל, אדער עפעס א מהלך דארף זיין אויף דעם סדר. פארשטייסט וואס איך פרעג?

Speaker 2: יא.

Speaker 1: אה, אינטערעסאנט. איך וויל נאר זען, לאמיר טשעקן. המוציא... וואו. סאו בעיסיקלי, הלכות הוצאה גייט ביז פרק י"ט. נאכדעם פרק כ' רעדט וועגן שביתת בהמה, ס'איז אן עקסטערע לאו אדער עפעס. און נאכדעם הייבט זיך אן אין פרק כ"א די נושא פון שבות, און דער רמב"ם גייט אדורך אלע ל"ט מלאכות, מכורש, כ"א, כ"ב, כ"ג, דעטס אלל. אבער ער גייט טאקע נישט דורך אלע, לאמיר זען, ביז מבער. סאו ס'איז זייער אינטערעסאנט. סאו טאקע, די דרבנן'ס פון הוצאה שטייען נישט שפעטער אין פרק כ"ג ווי ס'וואלט באלאנגט לכאורה. ער האט שוין אויסגערעכנט

אלע דרבנן'ס. רייט. סאו ס'איז אינטערעסאנט. סאו דו האסט אפשר א יוצא מן הכלל פון זיין סדר.

דיסקוסיע: פארוואס האט דער רמב"ם נישט געצעטיילט דאורייתא און דרבנן ביי הוצאה?

אבער הוצאה, לכאורה טאקע ווייל ס'איז זייער שווער. דער אמת איז, אלע מלאכות איז אמת'דיג שווער. איך האב געטראכט אז אפשר איז עס אז דער רמב"ם גייט אביסל ווי די משנה, ווייל די משנה רעכנט אויס קודם די ל"ט מלאכות, און נאכדעם רעכנט זי ארויס אסאך דיטעילס וועגן הוצאה, און נאכדעם גייט ער אריין אין דיטעילס איבער געוויסע פון די ל"ט מלאכות. סאו דער רמב"ם האט געוואלט נישט נאר אויסרעכענען די ל"ט מלאכות ווי א ליסט, נאר ער האט געוואלט אויף יעדע מלאכה געבן א טראפ מער, די שיעור אדער די חיוב.

Speaker 2: ניין, וואס דו מיינסט צו זאגן, אבער די משנה האט זייער אסאך הלכות הוצאה נאך פאר דעם "האופה". און דער ליסט... דער רמב"ם האט געמאכט א ליסט, זיין ליסט איז אין פרק ז'. נאכדעם גייט ער דורך, ער זאגט די הלכות פון יעדע איינס, נישט נאר א לענגערע ליסט. דאס איז א הרחבה אויף די ליסט. און נאכדעם וואס ער געענדיגט די ליסט, הייבט ער אן מיט די הוצאה ומשא ומתן, אזוי ווי די משנה וואס איז מאריך אויף דעם, און דער רמב"ם גייט ווייטער אויף די...

Speaker 1: ניין, איך בין נישט מסכים. ס'איז דא א פראבלעם, ס'איז בכלל א פראבלעם וואס דער רמב"ם האט געטון, און די משנה איז דא די חילוק פון דאורייתא און דרבנן, איך מיין נישט מסודר אויף דעם אופן. די משנה גייט טאקע אביסל דאס, ס'איז דא א ליסטע נאכדעם רעדט ער אביסל פון די ל"ט מלאכות, אבער נישט אין דעם סדר. מ'דארף לערנען די משנה צו זען די משנה'ס סדר בעסער. אבער דאס וואס דער רמב"ם האט צעטיילט דאורייתא און דרבנן פון שבת האבן מיר שוין געלערנט לכתחילה זייער אסאך, ווייל יעדע מאל וואס ער זאגט "פטור", איז די פשט ער זאגט "אסור מדרבנן". דאס איז נישט אן אינדיקעישן אז ס'איז אסור, דאס איז די טייטש. "פטור אבל אסור" האט ער שוין געזאגט אין די הקדמה אין פרק א'. און בכלל, אלע דרבנן'ס זענען אזוי ווי "דבר זה" אביסל מער. ס'איז זייער פיין ווי ער האט צעטיילט, ער האט געוואלט שטארק צעטיילן און נישט שרייבן עקסטער, אבער נאך אלץ שטימט עס נישט. און ס'זעט אויס אז די הוצאה איז ממש אוממעגליך געווען צו טון, האט ער עס נישט געטון אזוי ווי מיר זאגן. אקעי.

הלכה א: מקום שלא הוקף לדירה

פרק ט"ז. איז דא גייען מיר אונז רעדן וועגן פלעצער וואס וואלטן געדארפט זיין א רשות היחיד ווייל זיי האבן מחיצות, אבער זיי האבן פראבלעמען, די מחיצות האבן פראבלעמען, און וויאזוי מ'פארעכט די פראבלעמען, און אזוי ווייטער, יא?

זאגט דער רמב"ם אזוי: א רשות היחיד איז א פלאץ וואס איז מוקף מחיצות. א מוקף מחיצות איז דא ווען ס'איז מוקף מחיצות צו קענען דארטן וואוינען, ווי א הויז, אדער מוקף מחיצות פאר אנדערע סיבות.

לשון הרמב"ם

זאגט ער אזוי: **"מקום שלא הוקף לדירה"** – א פלאץ וואס מ'האט ארומגענומען מיט מחיצות, אבער מ'האט עס נישט ארומגענומען מיט מחיצות כדי ס'זאל זיין א מקום צנוע, אן אפגעטיילטע פלאץ וואו מ'זאל קענען וואוינען, נאר **"כדי תשמישו לעבר"**. די מחיצות האט מען געמאכט כדי אפצוהיטן די פלאץ. איך ווייס נישט עקזעקטלי וואס דאס מיינט "לעבר". אבער נישט כדורה... מען ניצט עס אויף זיך אויפצולופטערן, אזוי מיין איך איז עברי טייטש. למשל, ער גייט זאגן א גנה, מען גייט דאך צו אויף א לופט, און נאך אלץ מען ניצט עס אויף לופט, און נישט קיין פלאץ וואו מען וואוינט. מען לופטערט זיך אויס. אז אפשר... מען ווייסט... אבער מען גייט זיך אפצוהיטן די עבודה פון די פלאץ. דאס הייסט, מען לייגט דארט די וואנט אפצוהיטן אז מען זאל נישט אריינלויפן, ווייל דארטן איז א גנה.

Speaker 2: אה, דו מיינסט אז ס'איז נישט צו היטן אויף די עבודה? ס'איז אן ענין פון שמירה, אבער ס'היט אויף די עבודה. ס'היט אויף די... יא.

Speaker 1: אקעי, מעיבי.

כגון, מען לופטערט זיך אויס, פשוט'ע דעת איז נישט טייטש. **כגון, גנות ופרדסים**, פעלדער ופרדסים, **וכן המקיף מקום בארץ לשמרו**, ער האט א שטח אויף זיין... אויף זיין לאנד, און ער נעמט ארום מחיצות כדי אז מען זאל זיך נישט דארטן דרייען, וואטעווער, אפצוהיטן, **וכיוצא בהן**.

איז אזוי, ער הייבט גלייך אן מיט די מקום שלוקח לדירה. דאס הייסט אזוי, אויב איז עס הוקף לדירה, איז נישטא קיין פראבלעם, אפילו ס'איז א זייער גרויסע דירה. א מענטש בויט א זייער גרויסע פאלאץ, איז עס א רשות היחיד. זיי האבן געדענקט פון רש"י, די לשון ווען דער רמב"ם זאגט, איידער רשות היחיד, מקום מוקף לדירה. רייט, אבער ווען ס'איז נישט מוקף לדירה, דעמאלטס איז שוין דא דיטעילס ווען די מחיצות מאכט עס טאקע פאר א רשות היחיד און ווען נישט.

דין מחיצות בגנות ופרדסים

איז אזוי, **אם יש בגובה המחיצות עשרה טפחים או יתר**, און ס'איז א גאנצע מחיצה וואס איז די שיעור מחיצות עשרה טפחים, **הרי זו רשות היחיד.** לגבי וואס? סיי... קודם איז דא די חומרות, יא.

איז אזוי, ס'איז רשות היחיד לחומרא, אזוי אז **לחייב המוציא והזורק והמושיט**. איינער טוט איינע פון די דריי סארטן הוצאה, דורך הוצאה, זריקה אדער הושטה, **מן רשות הרבים לרשות הרבים לזו, הרי זה חייב.** ווייל די מחיצות מאכט עס פאר א רשות היחיד.

אבער די קולא וואס א רשות היחיד האט, אז אין א רשות היחיד מעג מען ארומטראגן, ס'איז אנדערש ווי א רשות הרבים וואס מ'מעג נאר טראגן תוך ד' אמות, די קולא האט עס נישט. **"אין מטלטלין בכולן"**, מ'קען נישט טראגן אין די גנות ופרדסים, **"אלא אם כן יש בה בית סאתים ופחות"**, נאר אויב ס'איז נישט זייער גרויס, און ס'איז פון בית סאתים און ווייניגער. **"אבל אם יש בה יותר מבית סאתים"**, אויב איז עס גרעסער ווי א בית סאתים, אפילו עס האט מחיצות, אבער היות די מחיצות מאכט עס נישט ממש פאר א הויז, די מחיצות איז נאר געמאכט פאר אפהיטן אדער וואס די בהמות זאלן נישט ארויסגיין, **"אסור לטלטל בה אלא ארבע אמות ככרמלית"**, מ'מעג נאר טראגן דערין ב' אמות, **"כרמלית"** טייטשט מדרבנן, מ'מעג נאר טראגן דערין ב' אמות.

דיסקוסיע: פירוש "ככרמלית"

Speaker 2: דאס ווארט "כרמלית" גייט ארויף אויף די גאנצע זאך, אז ס'באקומט א דין ווי א כרמלית, און מ'טאר נישט טראגן דערין אלא ב' אמות. ס'הייסט מדרבנן, אין אנדערע ווערטער, ס'באקומט א דין ווי א כרמלית, ס'ווערט ווי א כרמלית. די פלאץ מדאורייתא איז עס א רשות היחיד, אבער די רבנן קענען נישט מקיל זיין מער פון רשות היחיד. די טייטש, אויב דו לייגסט אריין אין דעם עפעס און דו נעמסט ארויס, ביסטו חייב מדרבנן, ביסטו חייב. די חומרא בלייבט אז ס'איז א רשות היחיד.

Speaker 1: די קולא און די חומרא מדאורייתא, ס'בלייבט, דו ביסט גערעכנט, ס'איז דא א חומרא, אבער ס'איז אין עצם א רשות היחיד. די חכמים זאגן אז לגבי לטלטל בתוכו איז עס אסור, אזוי ווי א רשות הרבים, דאס הייסט אזוי ווי א כרמלית, וואס איז א רשות הרבים מדרבנן, אז מ'טאר נישט טראגן בתוכו.

הסבר: פארוואס זעט עס אויס ווי כרמלית

לכאורה, וואס איז די פשט פון דעם? איז דא א הסבר פאר די הלכה? ווייל ס'זעט אויס ווי א כרמלית, ס'זעט אויס ווי א רשות הרבים.

Speaker 2: יא, ס'איז שווער צו פארשטיין? אביסל, יא.

Speaker 1: איך זע נישט וואס איז שווער צו פארשטיין. ס'איז דא א גרויסע שטח, ס'איז א גראדע אלטע מחיצה. מ'דארף מסביר זיין אז רשות היחיד און רשות הרבים טייטשט נישט, ס'איז קיינמאל נישט ליטעראל אז

רשות היחיד מיינט א רשות פאר איין מענטש און רשות הרבים מיינט א רשות פאר מערערע מענטשן, ווייל אויב יא, דאן איז דאס אויך א רשות היחיד. ס'מיינט אז ס'האט אויך צוטון מיט וויאזוי ס'זעט אויס. רשות היחיד זעט אויס ווי רשות היחיד, און רשות הרבים זעט אויס ווי רשות הרבים. און דער פלאץ זעט אויס ווי רשות הרבים, ווייל א מלחמה איז געמאכט געווארן אין רשות הרבים. ווייל ס'איז אזוי גרויס, ס'זעט נישט אויס ווי א דירה, ס'זעט נישט אויס ווי א פריוואטע פלאץ פון א מענטש, ס'זעט נישט אויס ווי רשות היחיד, און ווייל מ'איז געגאנגען דארט ווי א כרמלית. מ'וואוינט נישט דארט, ס'איז א פלאץ וואו מ'דרייט זיך, און ס'איז ענליך צו רשות הרבים וואס איז א פלאץ וואו מ'דרייט זיך.

הלכות שבת: דיני כרמלית, רשות היחיד, ושיעור בית סאתים

הלכה ב: עמוד שגבוה עשרה ורחב בית סאתים

:Speaker 1

די רבנן... רשות היחיד און רשות הרבים מיינט מחיצות, ס'מיינט נישט קיינמאל אנדערש ווי מחיצות. דאס איז מעיקר הדין מדאורייתא. די רבנן זאגן אז אזא גרויסע פלאץ, אונז קוקן עס שוין אן ווי א כרמלית, כאילו.

וכן, די זעלבע זאך איז נישט נאר א מקום פטור, נאר ס'איז א גרויסע פלאטפארמע, עמוד, א פלאטפארמע **שגבוה עשרה ורחב בית סאתים. וואס איז ברייט ביז בית סאתים, מטלטלין בכולו.** ווייל היות וואס ס'איז אן עמוד גבוה עשרה, באקומט עס א דין רשות היחיד, און די דין רשות היחיד גייט ביז בית סאתים. אמרו חכמים, עד רוחב בית סאתים, מטלטלין בו, **יותר מבית סאתים, איז עס נאר ארבע אמות.**

:Speaker 2

יא, זייער גוט. ווייטער.

סלע שבים — שטיין אין ים

:Speaker 1

סלע שבים, ער ברענגט דריי דוגמאות פון די זעלבע זאך. סלע שבים, אין מיטן וואסער איז דא א גרויסע שטיין וואס שטעקט זיך ארויס אזויווי א בארג אין די וואסער.

הואיל וגבוה פחות מעשרה, אויב איז עס פחות מעשרה, מטלטלין... די ים איז דאך א כרמלית. איז די סלע שבים, אויב איז עס נישט זייער א גרויסע סלע, איז עס בטל צו די ים, איז עס א כרמלית. **מעג מען טראגן מתוכה לים ומים לתוכה**, ס'איז אלעס כרמלית, ס'איז די זעלבע כרמלית, טאקע מען טאר נישט טראגן מער ווי ד' אמות, אבער אין די ד' אמות מעג מען טראגן פון די סלע צו די ים און אזוי ווייטער.

אבער **הואיל וגבוה עשרה**, אויב ס'איז יא גבוה עשרה, ווערט עס אן עקסטערע שטח פאר זיך. איז אזוי, **אם ארכו ארבעה טפחים עד בית סאתים**, אויב ס'איז אונטער בית סאתים, ווייניגער ווי א בית סאתים, איז באקומט עס א דין רשות היחיד, **והואיל ומותר לטלטל בכולו**, היות ס'איז מותר לטלטל בכולו, ס'באקומט א דין, ס'הייסט נישט ווי כרמלית וואס כרמלית מעג מען נאר טראגן אזוי ווי אין רשות הרבים פחות מד' אמות, ס'באקומט א דין אז מען מעג יא טראגן דערויף, ווייל ס'איז א שטח פאר זיך, ס'ווערט אזוי ווי א רשות היחיד.

און ממילא, ווייל איך האב געזאגט ווי א רשות היחיד און איך האב געזאגט מותר לטלטל בכולו, באקומט עס אויך א חומרא, ווייל ס'קען נישט זיין קיין סתירה מניה וביה, דו קענסט נישט זאגן אז ס'איז אויך א כרמלית און אויך א רשות היחיד. ס'איז א רשות היחיד, מעיקר הדין מדאורייתא איז עס א רשות היחיד, יא, און דער הואיל, ער זאגט אז ער איז מותר לטלטל בכולו. יא, אזוי ווי די נעקסטע הלכה האסטו געזען. ס'באקומט א דין אזוי ווי א רשות היחיד, און אזוי ווי ס'באקומט א דין רשות היחיד לקולא אז מען מעג מטלטל זיין בכולו, באקומט עס אויך די חומרא אז מען טאר נישט טראגן פון כרמלית אהין אדער פון דארטן צו כרמלית, און ממילא מתוכה לים טאר מען נישט טראגן פון די שטיין צו די ים און נישט פון די ים צו די סלע שבים.

הואיל ויותר מבית סאתים, אפילו שהוא רשות היחיד, אויב ס'איז גרעסער ווי א בית סאתים, אפילו ס'האט א דין רשות היחיד, אבער **הואיל ואסור לטלטל בו אלא בד' אמות ככרמלית**, מיר האבן גערעדט אז א פלאץ וואס איז גרעסער ווי א בית סאתים באקומט א דין ווי א כרמלית, ממילא וויבאלד ס'באקומט א דין כרמלית לחומרא אז מען מעג נאר טראגן בתוך ד' אמות, איז מען אויך מקיל אז ס'האט אויך די דינים אז די סלע ווערט שוין נישט אזוי ווי א רשות היחיד לעצמה, נאר די סלע באקומט א דין ווי א כרמלית, ממילא **איז מותר לטלטל מתוכה לים ומים לתוכה.**

קשיא: פארוואס נישטביידע חומרות?

איי, פרעגט ער פארוואס? פרעגט ער, ס'איז נישט דא א הלכה ביי אונז אנדערע זאך, אלעמאל די קרפף האט ביידע חומרות טאקע. סיי מען טאר נישט טראגן מתוכו, סיי מען טאר נישט טראגן אינעווייניג אין די ד' אמות, רייט? נו וואס איז דאס אנדערש? וואס איז די סלע שבים אנדערש? די גדר סלע שבים איז געהעריג א מקום מוקף מחיצות, ס'איז הויך און גראב און ברייט, נאר ס'איז צו גרויס, און ממילא לאזט מען נישט דערפאר טראגן אינעווייניג. נו פארוואס לאזט מען יא טראגן פון די ים אין צו איר, און פארקערט? פארוואס זאל מען נישט זאגן אז מען זאל מאכן ביידע זייטן לחומרא? אזוי ווי ס'איז בעצם א רשות היחיד, נאר מען איז מחמיר, זאל מען אויך דארפן מאכן ביידע זייטן לחומרא?

תירוץ: דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה

זאגט ער אז חז"ל האבן נישט געמאכט ביידע זייטן די חומרא, נאר זיי האבן עס יא געלאזט מיט די קולות פון א כרמלית, אז ס'איז אזוי ווי די וואסער ארום, אז ס'הייסט א כרמלית, **מותר לטלטל מתוכה לים, און מן הים לתוכה.** פארוואס? **שהדבר שאינו מצוי**, זיי האבן טאקע גוזר געווען אז מען זאל נישט טראגן פון א כרמלית צו עפעס וואס האט א דין רשות היחיד, אבער דאס, היות ס'איז א דבר שאינו מצוי אז ס'זאל זיך פונקט מאכן אזא סארט שטיין אין די ים, **ולא גזרו רבנן.**

דיסקוסיע: וואס מיינט "דבר שאינו מצוי"?

:Speaker 2

וואס מיינט דאס? וואס הייסט א דבר שאינו מצוי? אויב איז דא איין פלאץ, איז שוין דער פלאץ א דבר מצוי. חכמים זענען נישט גוזר אויף זאכן וואס מאכן זיך נישט. דאס איז די גאנצע איסור פון תלת. אויב איז דא פיר פון זיי אין די ים, איז עס א דבר מצוי, איז דא די פיר פלעצער, איז דא די סלע, די סלע רירט זיך נישט.

:Speaker 1

ניין, נישט דאס איז דער פשט. דער פשט איז, אזוי ווי דער רשב"א ברענגט, אז א דבר שאינו מצוי אז מען זאל מטלטל זיין פון די שטיין צו די שיף, און פון די שיף צו די שטיין. נישט ווייל ס'איז א דבר שאינו מצוי אז ס'זאל זיך מאכן אזא שטיין. אזא שטיין, דארטן וואו ס'איז דא, ס'איז דא היינט, מען קען מיט סעטעלייט אפמאכן אז ס'איז דא הונדערט טויזנט אזעלכע שטיינער. ס'איז נישט קיין דבר שאינו מצוי די שטיין. ס'איז א דבר שאינו מצוי אז מען זאל מטלטל זיין פון די שיף צו די שטיין, און פון די שטיין צו די שיף.

מצוי מיינט רעלאטיוו צו וויפיל מענטשן ס'זענען דא. נישט מצוי אז אין די וועלט איז דא פינף טויזנט. אויך איז דא אין די וועלט זייער אסאך עלעפאנטן, נאך אלץ יעדע מאל וואס א איד טרעפט אן עלעפאנט מאכט ער א ברכה "משנה הבריות". פארוואס? ווייל אין זיין שטיבל איז נישטא קיין סאך עלעפאנטן. ער זעט זייער שיין די ראיה פון אן עלעפאנט. אבער דאס איז די טייטש פון דבר שאינו מצוי. א דבר שאינו מצוי איז אז א מענטש זאל מטלטל זיין צווישן די סארט רשות היחיד און די סארט כרמלית.

:Speaker 2

פארוואס? פארוואס? פארוואס איז דא א שטאט וואס מ'ווייסט אז דארטן לעבן די שטאט איז דא דער שטיין? וואס הייסט, פאר די שטאט איז נישט קיין דבר שאינו מצוי, די שטאט ווייסט אז לעבן די שטאט, אויף די ברעג פון לוד, איז דא דער און דער שטיין. וויאזוי ווערט עס א דבר שאינו מצוי?

Speaker 1:

די ענטפער פון דבר שאינו מצוי איז אז ס'איז נישט מצוי אז א מענטש זאל טראגן פון די שיף צו די שטיין.

Speaker 2:

פארגעס שוין איינמאל, אבער... איך בין נישט מסכים צו דיין תורה פון די עלעפאנט. די עלעפאנט איז די עלעפאנט, און דא רעדט מען פון די שטיין, און ס'איז נישט קיין גרויסע דבר שאינו מצוי. און אזוי זאגט די ראב"ד, אז ס'איז נישט מצוי אז מ'זאל מטלטל זיין פון די שיף צו די יבשה.

Speaker 1:

איך האב דיר נישט געוואלט אריינהאקן, איך וויל נאר זאגן פשט אין דבר שאינו מצוי. דו, ער רעדט, די רשב"א וואס דו זעסט, ער רעדט פון א חטאף פראבלעם, פארוואס מאכט ער פארקערט, פארוואס האבן זיי נישט געזאגט, דו פארענטפערסט מיט דיין תורה, פארוואס זאגן זיי נישט פארקערט? אויב ס'איז דבר שאינו מצוי, ס'איז דאך דא די צוויי גזירות, זאלן זיי מאכן פארקערט, זאלן זיי מאכן ס'איז רשות היחיד, און נישט מאכן די נייע גזירה פון כרפס. ס'איז לכאורה א נייע גזירה. פארדעם זאגט ער אז זיי ווילן ענדערש, ווייל דאס איז תמיד, ווייל דאס איז א נארמאלע זאך. דער מאדנער מענטש וואס ער גייט נעמען פון די סלע, דאס האבן זיי מתיר געווען. דאס איז וואס ער קומט זאגן מיט דעם.

די טייטש פון דבר שאינו מצוי איז נישט אז ס'מאכט זיך נישט אין די וועלט. יעדע זאך וואס ס'איז דא אין די וועלט, איז דא צען טויזנט פון דעם. דבר שאינו מצוי, און דו קענסט טרעפן נאך א תורה פון דבר שאינו מצוי לא גזרו רבנן. פארדעם זאג איך דאס, ווייל ס'איז א כלל, דאס איז א כלל, דבר שאינו מצוי לא גזרו ביה. ווייל ס'מאכט סענס.

פארוואס מאכן די חכמים... איך וויל נאר וויסן, פארוואס דבר שאינו מצוי איז נישט דא קיין גזירה? וואס איז שלעכט אויב ס'איז נישט מצוי? א גזירה פון די רבנן, פשט, די חכמים זעען אז יעדע שבת מענטשן טוען דאס, צוביסלעך ווערט עפעס א פרצה, מיינט מען שוין אז מ'מעג טראגן אין רשות היחיד, רשות הרבים, רייט? דאס איז די טייטש. אבער א זאך וואס מאכט זיך, ס'איז נישט קיין טאג-טעגליכע זאך, מ'דארף פארן אין א ים אויף א שיף און קעמפן, און איך ווייס נישט וואס. דעמאלטס איז נישט דא קיין גזירות.

יעצט דו דו אנדערע שאלה: וועלכע גזירות זאל מען אוועקנעמען? ווייל דאס איז א כולא אים געמאכט זאל נישט זיין דעיס סתירה. דו זעסט, די חכמים האבן געפילט... האבן געפילט weird מיט דעיס, האבן זיי געמאכט דא א פלאץ וואס האט חומר'דיג רשות היחיד און נישט קל'ע רשות היחיד. ס'איז funny, אז אויף דעם אופן האבן זיי טאקע געמאכט coherent. עס האט טאקע דעם קולא און נישט דעם חומרא.

Speaker 2:

לאו דווקא, ווייל מיר זעט אויס אז דער עמוד שגבוה עשרה ורוחב ארבעה על ארבעה איז אויך דא דבוק שאני אומר. דו האסט אמאל געזען א פאול וואס אויף דעם בויעט מען א ריזיגע סטראקטשער פונעם בית סאתים?

Speaker 1:

עמוד מיינט נישט א פאול. עמוד מיינט נאר צו זאגן, אז פונקט אזוי ווי זיי האבן געלערנט ביי יעדע זאך, דער אמת ער קען אפילו זיין ביי א חריץ אויכעט. מיינט דאך צו זאגן, אז ס'איז דא צוויי וועגן ווי אזוי עס קען זיין ווערן א רשות היחיד, אדער דורך א מחיצה, אדער דורך אן עמוד. אמת, עס איז דא דריטע וועג, עס קען נאך זיין א לוח. עס איז בעצם דריי וועגן פון לעבן א מחיצה, אבער אונז רופן עס אלעדריי, און יעדע הלכה האט ער גערעכנט דעי צוויי אדער דריי וועגן ווי עס קען ווערן רשות היחיד. קען זיין מ'שלעפט א גאנצע אינזל, ווייל ס'איז א גאנצע... עמוד מעג מען נישט מיינען א פאול.

Speaker 2:

זאגסט, ס'שטייט די ווארט עמוד, אבער עס מיינט נישט א פאול.

Speaker 1:

אבער עס איז דאך נישט קיין פאול, עס איז עפעס א העכערע שטח.

Speaker 2:

שוין.

הלכה ג: כמה הוי בית סאה?

Speaker 1:

כמה הוי בית סאה? מ'האט געשמועסט אז די שיעור איז ביז בית סאתים. וויפיל איז א סאה? **סאה איז חמישים אמה על חמישים אמה**, עס קומט אויס אז **בית סאתים במקום שיש בו שבירה**, אין די... סקווער, יא? טאקע די גאנצע זאך, ס'טייטש ווען דו רעכנסט אלעס צאמען, ס'טייטש אפילו אויב עס איז נישט קיין box, נישט קיין גראדע box, אבער אויב קענסטו מאכן פונעם א שטח פון חמשת אלפים אמה...

Speaker 2:

וואס טייטש בשבירה, אין זיין תשבורת?

Speaker 1:

תשבורת איז, עס קומט פון דעם ווארט תשבורת?

Speaker 2:

יא, לכאורה, זיין צעבראכענקייט.

Speaker 1:

לאמיר... לאמיר... ס'טייטש אפילו אויב עס איז נישט א גראדע שטיין, אויב עס איז א שטיין וואס שטעקט זיך אויף... whatever shape עס איז, אויב קענסטו ארויסקראצן דערפון חמשת אלפים אמה... עס איז זייער פשוט, 50 אמה על 50 אמה איז א בית סאה, עס איז 100 אויף 50, 100 מאל 50 איז 5,000, יא? ס'קומט אויס 5,000 סקווער פיס. ממילא, **כל מקום שיש בו**, ס'איז באקומען מיט אזוי, איבערהויפט ווי עס איז דא דעי שיעור בית סאתים, 5,000 אמה... **בית סאה אם מרובה, שיבעים אמה ושיריים...**

Speaker 2:

ווי אזוי וואלט אויסגעקומען מרובה? און מיר וואלט אויסגעקומען אז ס'זאל זיין שבעים ושבעים אמה על שבעים ושבעים אמה, אויב ס'איז באקסד.

Speaker 1:

די גמרא שרייט "יעגול", בשעת רצירה, דאס טייטש בשבירה. וואטעווער די שעפס איז, ערגעץ וואו שטעקט זיך ארויס פון א גראבע שטח. וועלכע איז די יענע שטח? **הרי זה נקרא בית סאה.**

Speaker 2:

אה, אפשר שבירה טייטשט אויף ענגליש איז דאס.

הלכות מקום שלא הוקף לדירה — שיעור בית סאתים וצורת המרובע

הלכה ג: שיעור בית סאתים במרובע — שבעים ושיריים אמה על שבעים ושיריים אמה

וויאזוי וועט אויסקומען מרובע? מרובע וועט אויסקומען אז ס'זאל זיין שבעים ושיריים אמה על שבעים ושיריים אמה. דאס איז די באקס. די בית סאה איז אבער נישט אן ארבע צורות, ס'איז דאך די שטח, די שטח פון א גרויסע שטח, וועלכע ס'איז די יענע שטח, ער איז דען נקרא בית סאתים.

אה, עפעס שטח איז די טייטש אויף ענגליש איז "area". ס'איז נישט די היקף, די "circumference", נאר די "area". רייט. די שבעים ושיריים איז א פראבלעם, ווייל ס'איז זייער שווער, ס'איז דא, יעדער איינער ווייסט אז ס'איז נישטא קיין "rational" וועג פון מאכן גרעסער א "square". סאו, ס'איז נישטא אז יא, וואס איז צוויי מאל פופציג אמה אויף פופציג אמה? הונדערט אויף פופציג איז א "rectangle". אבער וויאזוי מאכט מען פון דעם א "square"? ס'איז נישטא קיין "formula", קיין גרינגע וועג צו מאכן. די רמב"ם זאגט זיבעציג און שיריים. פארשטייסט וואס איך זאג?

וויאזוי מאכט מען? ס'דארף זיין נישט צוויי מאל גרעסער, ווייל צוויי מאל וועט שוין זיין פיר מאל. ס'איז קלענער געמאכט פון איין זייט און גרעסער געמאכט פון די אנדערע זייט.

רייט, וויאזוי אויסגערעכנט. צו מאכן יעדע זייטן גרעסער אז ס'זאל בלייבן א "square", אבער ס'איז זייער שווער צו טרעפן די "size" עכט. אקעי, עניוועיס, דאס איז "geometry", "math".

הלכה ד: ארכו כשנים ברחבו – כחצר המשכן

זאגט די רמב"ם ווייטער, **"מקום שלא הוקף לדירה", א מקום וואס האט די מחיצות, אבער די מחיצות זענען נישט לדירה, "שיש בו בית סאתים"**, וואס מ'האט געשמועסט אז דעמאלטס ווערט עס אויס רשות היחיד, ס'ווערט, חכמים מאכן עס ווי א כרמלית, **"אם היה ארכו כשנים ברחבו"**, דאס איז, די הלכה איז אזוי, בית סאתים מאכט עס אויס רשות היחיד, אבער ס'איז דא איין דעם א תנאי, אז **"אם היה ארכו כשנים ברחבו"**, אויב די לענג איז דאפלט אזוי גרויס ווי די ברייט, פונקטליך, ס'קומט אויס אז ס'איז מאה על חמישים, ס'איז די שיעור ווערט יעצט אזוי ווי א שיעור מאה על שיעור חמישים, הונדערט אויף פופציג, **"כחצר המשכן"**, די "size" איז אזוי ווי די שיעור המשכן וואס איז אויך געווען מאה על חמישים, **"מותר לטלטל בכולו"**. מעג מען יא מטלטל זיין אין די גאנצע, דעמאלטס איז נישטא די דין אז ס'ווערט אויס רשות היחיד, ס'בלייבט נאך אלץ א רשות היחיד.

דיסקוסיע: וואס איז די סיבה? ס'האט צו טון וועגן די משכן?

Speaker 1: וואס איז די סיבה? ס'האט צו טון וועגן די משכן?

Speaker 2: איך גיי דיר אנהייבן אויספירן, קום די נעקסטע, אקעי, יא.

אם היה ארכה יתר על שתים ברחבה

אבל אם היה ארכה יתר על שתים ברחבה, אבער אויב ס'איז נישט עגזעקט אז די אורך איז צוויי מאל ווי די רוחב, נאר די אורך איז מער ווי צוויי מאל ווי די רוחב, אפילו א משהו, אפילו נאר איין אמה וואס די אורך איז גרעסער ווי די רוחב, **אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות**, דעמאלטס באקומט עס אויך א דין, אזוויי מיר האבן פריער געלערנט, אז ס'ווערט א כרמלית, און מ'מעג נאר טראגן אין די ד' אמות.

ביאור הטעם: שלא עשו בית סאתים אלא מחצר המשכן

זאגט ער, פארוואס טאקע? וואס איז די ענין אז אויב עס ארכה כשנים ברחבה, אויב איז עס כשיעור חצר המשכן, דעמאלטס איז עס יא א רשות היחיד? **שלא עשו בית סאתים שתשמישו לאויר כשאר חצרות אלא מחצר המשכן**. די דין וואס די חכמים האבן געמאכט אז איינמאל ס'ווערט א בית סאתים און ס'איז נישט הוקבע לדירה, נאר ס'איז הוקבע לאויר, באקומט עס א דין כרמלית, האבן זיי נישט געמאכט.

דיסקוסיע: דער יסוד פון די הלכה – די משכן אלס מקור

ס'איז ווידער פארקערט, כ'האב געזאגט אז מ'מעג ביז בית סאתים, ביז בית סאתים מעג מען, פארוואס? ווייל די משכן איז געווען אזוויי א בית סאתים, דעמאלטס מעג מען. און ס'ווייזט אויס אז מ'האט ארויסגעלערנט לכאורה דאס דערפון, ווייל מיר לערנען דאך ארויס אלע הלכות הוצאה פון טראגן די כלים פון משכן צו די משכן, און מ'רעכנט אונז זיך א גאנצע צייט ווי מ'טראגט ארויס למשל די כלים פון די משכן, וואס איז א רשות היחיד, צו די מדבר אינדרויסן, וואס איז א רשות הרבים. האסטו דאך א קלארע ראיה אויפ'ן פלאץ אז א פלאץ וואס איז נישט הוקבע לדירה, ס'איז הוקבע לתשמיש... אה, די משכן איז נישט הוקבע לדירה?

Speaker 1: דאס האבן מיר געזאגט, דו קענסט זאגן "ושכנתי בתוכם", "ושכנתי בתוכם" מאכט עס פאר הוקבע לדירה, ניין? איך ווייס נישט אויב דאס איז... איך בין נישט זיכער אויב דאס איז די ראיה. אקעי, ס'איז חכמים דרבנן. ס'איז אמת, אבער ס'גייט פארקערט. בעצם, די חכמים האבן מתיר געווען די סייז, ביז בית סאתים מעג מען, אזוויי ביי די משכן האט מען געמעגט, אזוי דא מעג מען אויך.

Speaker 2: מ'האט געמעגט לגבי אונז, ס'איז געווען א רשות היחיד.

Speaker 1: די משכן איז דאך מער ווי בית סאתים.

Speaker 2: ניין, די חצר המשכן איז געווען פונקטליך בית סאתים.

Speaker 1: ביז בית סאתים הייסט נאך א רמלה חצר וואס איז יא הוקף לדירה, דאס הייסט אפילו ס'איז נישט הוקף לדירה, הייסט עס געגנוג קליין, מעג מען. ס'שטימט, אבער וואס ס'שטייט דא... ניין, ס'איז חמור. מילא חמישים כחצר המשכן מעג מען. אויב ס'איז אביסל לענגער ווי... סאו די הלכה וואס איך האב געזאגט אז גרעסער ווי בית סאתים ווערט אסור, איז נאר ווען ס'זעט אויס ווי דער משכן. ס'איז ממש נישט נוגע פאר איין זאך, פאר די עקזועקט שיעור. ס'שטייט שוין אפילו מער ווי דעם גייט מיך שוין נישט אן אז ס'איז ארכו שנים ברחבו. נאכאמאל, ס'גייט אויף די היתר, כביכול די היתר. דאס וואס מ'מעג ווען ס'איז בית סאתים, דאס איז נאר ווען ס'איז רעקטענגל. אויב ס'איז אפילו וויניגער ווי בית סאתים, אבער ס'איז לענגער ווי הונדערט אמה, רייט? אה, אדער ארכו יתר על שנים ברחבו, אפילו ס'איז וויניגער ווי בית סאתים, מעג מען נאך אלץ נישט טראגן. ס'איז א נייע הלכה.

חידוש: צוויי תנאים פאר היתר טלטול

מיט אנדערע ווערטער, לאמיך זאגן וויאזוי איך פארשטיי. מ'דארף צולייגן צו די פריערדיגע הלכה נאך א כלל. מיר האבן געלערנט אז מער ווי שטח פון פינף טויזנט אמה סקווער טאר מען נישט טראגן, נאמבער וואן, נישט קיין חילוק וועלכע שעיפ ס'איז. מער. נאך א הלכה איז, עני שטח, אפילו א קליינע שטח, אויב ס'איז מער לענגער מער ווי צוויי מאל די ברייט, טאר מען אויך נישט טראגן. און דאס לערנט מען פון די חצר המשכן, ווייל די חצר המשכן איז געווען פונקטליך צוויי מאל אזוי לאנג ווי ס'איז ברייט, איז דאס איז נאך א שיעור פון א חצר, אבער עניטינג וואס איז לענגער ווי ס'איז ברייט מער ווי צוויי מאל, טאר מען נישט טראגן, אפילו ס'איז קלענער ווי בית סאתים, ולא הוקף לדירה.

דיסקוסיע: ביז וויפיל קלענער גילט דער תנאי?

Speaker 2: אפילו ס'איז בית סאתים. אפילו ס'איז קלענער ווי בית סאתים. ביז וויפיל קלענער?

Speaker 1: אפילו ס'איז קלענער. ביז וויפיל קלענער? ער זאגט ווען ס'איז א בית סאתים. ולא הוקף לדירה.

Speaker 2: מ'איז נישט מסכים. יעדע פלאץ וואס איז ולא הוקף לדירה... ניין.

Speaker 1: ער זאגט דא דאס אז א בית סאתים איז מותר, און נאר העכער פון בית סאתים ווערט עס ווי א כרמלית, איז נאר ווען ס'איז ארכו כשנים ברחבו. אויב ס'איז נישט די שיעור, דעמאלטס אפילו א בית סאתים באקומט ער דעם דין ווי גרעסער ווי א בית סאתים.

Speaker 2: אויב ס'איז נישט וואס?

Speaker 1: אויב ס'איז מער ארכו יתר על רחבו. יא, אפילו אויב ס'איז א בית סאתים, ס'איז ביי די שיעור פון בית סאתים, אויב ס'איז קלענער איז דאך סתם היתר. ער זאגט דא אז פונקט בית סאתים איז מותר איז נאר ווען ס'איז די שיעור. ס'איז טאקע אינטערעסאנט, אבער אזוי זעט עס אויס אז ער זאגט דא.

Speaker 2: ער זאגט נישט אז א בית סאתים מוז אייביג זיין א געוויסע... ער האט דאך פריער געזאגט אז מ'קען ארויסקראצן בשבירו, ווייל ווען ער זאגט בשבירו האט ער דאך דאס געזאגט. ס'איז נישט קיין חילוק וויאזוי מ'טוט עס, וויאזוי מ'שאצט עס אפ. בעל הגהות האט געזאגט אז ס'איז נישט קיין חילוק וויאזוי מ'טוט עס.

Speaker 1: ניין, ס'זעט אויס אז ער לייגט צו אויף די שיעור פון בית סאתים אליין. לכאורה לייגט ער צו א תנאי.

Speaker 2: יא, ס'איז דא וואס זאגן אזוי ווי דו זאגסט, אזוי ווי יעדע הלכה, ס'האלט זיך נישט אויס ווען מ'קוקט, ווייל מענטשן טראכטן וואס זיי

זאגן. ס'איז זיכער לכל הדעות הקדומים אז ס'איז דא נאך א תנאי דא, רייט? חוץ פון די בית סאתים איז דא נאך א תנאי. איז דא א שאלה צו די תנאי איז נאר ווען ס'איז פונקטליך בית סאתים, אדער אפשר אפילו וויניגער. ער ברענגט פון די שער הציון אזוי ווי דו זאגסט, אז ס'איז נאר ווען ס'איז עקזעקטלי בית סאתים. אזוי ברענגט ר' אברהם דומב. אזוי זעט אויס אז אויף דעם האט ער געזאגט אז **"מקום שיש בו שבירו, וכל מקום שיש בו כמידה הזאת"**, ס'הייסט, בין שערה מרובה בין שערה מועטת.

Speaker 1: איך פארשטיי. **על זה נקרא בית סאתים.** נאר אין די איין צורה וואס איז ארכו יתר על רחבו, וואס איז שווער צו זאגן.

Speaker 2: איך בין מסכים אז באופן כללי... ניין, און ער זאגט אויך נישט ביז ווי, ביז וועלכע סייז. יעדע מאל ווען ס'איז ארכו יתר על רחבו קען עס נישט זיין קיין רשות היחיד, ס'קען נישט זיין. אויב ס'איז לא הוקף לדירה קען אויך נישט זיין. יעדע מאל ווען ס'איז נישט הוקף לדירה איז נאר מותר באופן אז ס'איז נישט ארכו... ניין. נאר ס'איז דא א היסטאגוס אין די בית סאתים, אין די עקזעקט שיעור פון בית סאתים איז... יא, איך ווייס נישט, ס'קען נישט זיין אז ס'קען זיין.

הלכה ה: פרץ וגדר לשם דירה — וויאזוי מאכט מען א מקום שלא הוקף לדירה צו הוקף לדירה

ער זאגט ווייטער, **"מקום שהוקף שלא לשם דירה"**. נאך א הלכה מיט די מקום וואס איז מוקף מחיצות אבער שלא לשם דירה איז אזוי: **"אם פרץ בו פרצה יתר על עשר אמות בגובה עשרה טפחים"**, אויב איז דא דערין א גרויסע פרצה אין די... זיין שאלה איז וויאזוי מ'מאכט פון א מקום שלא הוקף לדירה אונז צו א מקום של דירה, וויפיל דארף מען איבערבויען כאילו, רייט?

דער היתר: פרצה וגדר לשם דירה

ער זאגט גאר א היתר, א מקום שהוקף שלא לשם דירה, וואס נארמאל וואלט די הלכה געדארפט זיין אז ס'איז אזוויי א כרמלית, זאגט ער, אז אפילו די גאנצע מחיצות זענען נישט געלייגט געווארן לשם דירה, אבער אויב האט מען געפיקסט די לעצטע ביסל האט מען יא געמאכט לשם דירה, ס'הייסט מ'האט געמאכט א פרצה, און מיט דעם האט מען צעבראכן די אלטע, די פרצה צעברעכט די אלטע מחיצות, און מ'האט צוריקגעבויט, **וגדר בה לשם דירה**, האט מען צוריקגעבויט, יעצט אז מ'האט געמאכט די גדר איז אזוויי מ'האט צוריק אויפגעשטעלט מחיצות, הייסט עס ווי מ'האט געמאכט די מחיצות יא לשם דירה, **איז מותר לטלטל בכולה.** דאס איז אן עצה.

חידוש: אפילו צוביסלעך — אמה אויף א��אל

זאגט ער, **אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה**, קודם וואס דא שטייט איז אז ער מאכט א געהעריגע פרצה פון עשר אמות בגובה עשרה טפחים, וואס דאס איז שוין מבטל די אלטע מחיצות, ממילא יעצט ווען ער מאכט די נייע מחיצות הייסט עס הוקף לדירה. ווען ער מאכט צו די טיר כאילו, ער פיקסט די פרצה.

זאגט דער רמב"ם, די שיעור פון יתר על עשר אמות איז לאו דוקא אז ער מאכט אויף איינמאל א פרצה פון יתר על עשר אמות, נאר אפילו ער האט געמאכט קלענערע פרצות אין די גדר, אבער צוזאמען זענען זיי געווען צען אמות, און ער האט צוריקגעבויט, אפילו ער האט צוריקגעבויט צוביסלעך, אבער למעשה האט ער געבויט די וואנט לשם דירה, וואס ווען ער וואלט עס ווען נישט געפיקסט וואלטן ווען געווארן בטלין מחיצות, ממילא הייסט עס ווי ס'איז געבויט לשם דירה און ס'איז מותר. **אפילו פרץ אמה וגדרה לשם דירה, און נאכדעם פרץ די נעקסטע אמה וגדרה לשם דירה, עד שהשלימה ליותר מעשר**, אז אלעס צוזאמען האט ער יעצט אראפגענומען פון די אלטע וואנט צען אמות און אויפגעבויט צען אמות, אפילו ס'איז איין אמה אויף אמאל, **מותר לטלטל בכולה.**

ביאור החידוש: מ'קוקט אויף דעם קומולאטיוון רעזולטאט

די חידוש דא איז אז מ'זאגט נישט אז יעדע אמה ווערט בטל פאר זיך, יעדע אמה איז דאך נישט קיין גאנצע פרצה. מ'קוקט יא, צווישן אלע, ער זאגט יא, צווישן אלע פרצות וואס ער האט געמאכט האט ער געמאכט א פרצה פון צען אמות, און ס'ווערט עס כאילו הוקף לדירה, **מותר לטלטל בכולה אע"פ שיש בה כמה מילין.** עס איז אפילו א ריזיגן פלאץ, אבער ער האט געפיקסט צען, ווייל דער דין הקבוע איז יעצט געווארן, ווייל פאר דעם האט עס געהייסן נישט מקובע, בעיקר לכאורה לדירה.

דין מקום שהוקף שלא לדירה — תיקון דורך פרצה, זריעה, נטיעה, מים, קירוי, ונפרץ לחצר

תיקון מקום שהוקף שלא לדירה דורך פרצה פון צען אמות

Speaker 1:

מ'קוקט יא אז צווישן אלע, מ'זאגט יא אז צווישן אלע פרצות וואס ער האט געמאכט, האט ער געמאכט א פרצה פון צען אמות, און ווערט עס א מוקף לדירה, **בטל לגבי קולא אפילו יש בו כמה מילין.** דאס הייסט, אפילו א ריזיגן פלאץ, אבער ער האט געפיקסט צען, ווייל די דין הקף איז יעצט געווארן, ווייל פארדעם האט עס געהייסן נישט מוקף בעיקר לחומרא געווענליך, ווייל יעצט קען מען נישט טראגן דערין ווייל די רייסע וואס ווערט אויסגעשריבן, און ממילא ווערט אויך די פראבלעם, און ער מעג יעצט טראגן דערין. דאס איז א סאלושן. דער גמרא וואס איז זאגן אז מ'האט פארשפעטיגט די באר, ווייל ווען מ'האט עס געמאכט האט מען עס נישט געמאכט לשם דירה. ס'איז אייביג דא א וועג עס צו מאכן יעצט לשם דירה דורך די טריק.

דין מקום יותר מבית סאתים שהוקף לדירה — נזרע רובו אדער מיעוטו

Speaker 1:

יעצט גייען מיר זען אזוי. **מקום יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה.** ביז יעצט האבן מיר גערעדט בשלא לשם דירה. וואס טוט זיך ווען א מענטש האט יא געמאכט לדירה? ער האט געטראכט, "איך וויל מאכן א פלאץ אז מ'זאל קענען דארטן וואוינען." אבער אין די פלאץ האט ער אויך געמאכט א חלק וואס זאל זיין א פעלד. ווערט איז די שאלה, ביי וועלכע פוינט איז די פעלד מבטל די מקום וואס איז הוקף לדירה? ווייל א פעלד, האבן מיר דאך געשמועסט, האט א דין ווי א כרמלית.

סאו, איז אזוי, **מקום יותר מבית סאתים שלא הוקף לדירה.** א פעלד איז נישט קיין דירה, דאס איז די פוינט. ס'האט א דין ווי א כרמלית אויב ס'איז לא הוקף לדירה. אפילו, אפילו בית סאתים, יא, וואס איז דען די ענין פון אויסרעכענען גאנץ בית סאתים? מ'האט דאך געזאגט אז דא איז דאך די חידוש אז ס'איז אפילו ס'איז מוקף מחיצות. אבער ווען ס'איז דא א פלאץ וואס איז נאר א פעלד, הייסט עס נישט הוקף לדירה, דאס איז זיכער. די שאלה איז נאר וויאזוי דאס ווערט אויס הוקף לדירה, ביי וועלכע סטעידזש, ווי מ'האט געזאגט.

איז, **אם נזרע רובו**, אויב רוב פון די פלאץ איז געווארן אנגעזייט, גייט מען נאך די רוב, קוקט מען אן די גאנצע פלאץ ווי א גינה, קוקט מען אן די גאנצע פלאץ ווי א פעלד, און ס'העלפט נישט זיין מחיצות, און מ'קוקט נישט אן ווי די גאנצע פלאץ איז א דירה, וואס איז לדירה. **בטל לגבי קולא**, אפילו לאמיר זאגן די פארט פון די שטח וואס ער נוצט יא פאר דירה, אבער הואיל און ס'איז ארומגענומען מיט די זעלבע ווענט, ווערט עס בטל, ווערט אויך די פלאץ וואס ער נוצט לדירה ווערט אויך בטל.

וואס איז דאס? **אסור לטלטל בכולו.**

מ'טאר נישט מטלטל זיין אין די גאנצע שטח, אפילו אין די חלק וואס איז לדירה.

יא, די גאנצע איז לדירה. אפילו אין די פלאץ איז עס כולי געבליבן, ער וואוינט נאך דארט כולי. לאמיר זאגן ער ברענגט נישט... ער וואוינט דארט נישט ממש.

נזרע מיעוטו, אויב האט ער נאר א מיעוט פון די שטח געווארן אנגעזייט, איז אזוי: ווענדט זיך, **אם נזרע ממנו בית הסאה**, אויב די שטח וואס איז געווארן אנגעפלאנצט איז א בית הסאה, **מותר לטלטל בכולו**, מעג מען

טלטל'ן אין די גאנצע פלאץ. נאר א בית הסאה, דאס הייסט ביז בית הסאה. אה, ביז בית הסאה, זייער גוט. נאר ס'הייסט אזוי, א מיעוט, און אין די פעלד איז קלענער ווי א בית הסאה, איז ווערט אויך די בית הסאה ווערט בטל צו די פלאץ וואס איז נישט א פעלד, וואס איז די דירה.

אבער **אם היה המקום הזרוע יתר מבית סאה**, אפילו ס'איז א מיעוט, איז עס אבער צו א גרויסע מיעוט, ווייל ס'איז צו א חשוב'ע פעלד. בית סאה איז שוין א חשוב'ע פעלד. אזא חשוב'ע פעלד זאגט מען נישט אז ס'ווערט בטל למקום הדירה. **אסור לטלטל בו בכולו.** יא, ווייל די גאנצע זאך וואס איז גרויס בית סאה איז מבטל, אפילו א רוב וואס איז גרעסער פון אים.

דיסקוסיע: פארוואס איז בית סאה מבטל אפילו א רוב?

Speaker 2:

רוב וואס איז מבטל די גאנצע זאך, אדער איין שטיקל וואס איז מער ווי בית סאה, דאס איז א גרויסע רוב, מ'איז מבטל די מיעוט און מ'איז מבטל די רוב. פארוואס? וואס איז די ענין אז אויב ס'איז איינגעפלאנצט בית סאה איז מען מבטל די רוב? ווייל ס'איז מער ווי בית סאה. איך ווייס נישט, פונקט אזוי ווי די גאנצע דין דא איז בית סאה. ס'איז טאקע אינטערעסאנט. איך ווייס נישט, איך האב נישט קיין טעם פאר דיר.

Speaker 1:

אפילו, יא, מ'זעט דאך אז א פעלד וואס איז גרעסער ווי א בית סאה ווערט נישט בטל צו די בית דירה.

Speaker 2:

רייט, אבער יעצט די גאנצע זאך איז דירה, אזוי זאגט ער דאך, אזוי זאגט ער דאך אז די חלק וואס איז דירה, דאס זאגט ער דאך נישט, ווייל ס'איז אלעס ארום די זעלבע מחיצות. ס'קען זיין אז ער איז מתיר דורך די מחיצות, די פעלד. און מבטל די מחיצות. די מחיצות ארום די פעלד העלפן נישט, עס בלייבט נאך אלץ א כרמלית. ס'איז נישט דא קיין איין הלכה וואס איז נאר א חלק, אלעמאל איז עס אדער די גאנצע איז אזוי אדער אזוי.

חילוק צווישן נזרע תבואה און נטעים (ביימער)

Speaker 1:

אז דאס איז ווען מ'האט געמאכט נזרע, מ'האט געזייט תבואה. אבער אויב מ'האט געזייט נטעים, האבן מיר דאך נישט געלערנט ביי די מלאכה פון זריעה, אדער האבן מיר אויסגערעכנט ס'איז דא זריעה און ס'איז דא נטיעה? זריעה מיינט אייביג תבואה, און נטיעה מיינט אייביג ביימער. אויב האט מען אנגעזייט ביימער רובו, **הרי הוא כחצר**, הייסט עס אזוי ווי א חצר, ס'איז א רשות היחיד, **ומטלטל בכולו.** דאס הייסט, די זרוע ביימער איז נישט מבטל. אבער תבואה איז מבטל, ווייל א שדה איז נישט קיין בית. ביימער איז אבער נישט מבטל א חצר, ס'איז נארמאל אז א מענטש זאל האבן א חצר לדירה און ס'זאל זיין דארטן ביימער.

דין מים (וואסער) אין דעם מוקף-לדירה שטח

Speaker 1:

ונשמע מינה מים, וואס טוט זיך אז די שטח איז געווארן דארטן אסאך וואסער, **אפילו עמוקה מאד**, אפילו טיפע וואסער, ס'האט זיך געמאכט דארטן א טיפע לעיק? איז אזוי, **אם היו ראויין לתשמיש**, אויב איז עס א וואסער וואס מ'קען נוצן, אזא וואסער וואו מ'קען ארייַנשפאַצירן, אדער וואסער וואס מ'קען נוצן, **הרי הן כנטעים**, הייסט עס אזוי ווי נטעים, און ס'איז א חלק פון די בית סאתים, פון די רשות היחיד, **ומטלטלין בכולו.** אבער **ואם אינן ראויין**, וואס מיינט אינן ראויין? ס'איז נישט קיין ריינע וואסער, ס'איז נישט א פלאץ וואו מ'קען ארייַנגיין. וויאזוי קען מען נוצן וואסער פאר א דירה? מ'קען וואוינען אין א לעיק? א פול? יא, ער האט א פול אין זיין דירה, אין זיין רשות היחיד. אזוי ווי ביימער, אזוי ווי דו זעסט ביימער איז נארמאל אז א מענטש זאל האבן ביימער פאר שיינקייט, האט ער א וואסער פאר שיינקייט. יא, איך ווייס, נישט קלאר.

ואם אינן ראויין, אין מטלטלין בו אלא בד' אמות. וואס ווערט עס דא? אזוי ווי א כרמלית וואס מ'מעג נאר מטלטל זיין מיט ד' אמות. ער זאגט לשיטתיה אדם, נישט קלאר. אבער ס'איז אינטערעסאנט. דאס העלפט נישט, מיר האבן געלערנט פריער, למשל גנות ופרדסים, וואס האט אויך ביימער, העלפט נישט. די גאנצע זאך איז נאר אז ס'איז נישט מבטל א מקום שעיקרו לדירה לכתחילה. אויב ס'איז לכתחילה מוקף צו זיין א לעיק, וועט עס נישט העלפן. רייט. גארנישט וועט העלפן. ס'מיינט איך, אוודאי, ווען ס'איז א גן, ס'איז נישט א הויז א הויז וואס מ'האט ארייַנגעפלאנצט דערין שיינע ביימער. רייט. ס'ווענדט זיך לכתחילה וואס איז מוקף, וואס די תכלית פון די פלאץ איז. זייער גוט.

דין קירויו מתירו — א דאך איז מתיר דעם שטח

Speaker 1:

שוין, זאגט דער רמב"ם אזוי, א נייע הלכה: **"מקום שהוקף שלא לשם דירה"**. אקעי, ביז יעצט איז געווען איין סארט הלכה, יא? פון וויאזוי ווערט א בית סאתים א דין כרמלית. אקעי, **"מקום שהוקף שלא לשם דירה"**, א מקום וואס די מחיצות זענען שלא לשם דירה, **"שיש בו בית שלש סאין"**, ס'איז גרעסער, ס'איז מער ווי בית סאתים, ס'איז דריי סאה, **"וקירו בו בית סאה"**, אבער א דריטל דערפון האט מען געמאכט א דאך. ס'טייטש מ'האט באדעקט איין סאה, און ס'איז געבליבן יעצט אן אפענע פלאץ וואס איז בית סאתים. איז יעצט די שאלה, די בית סאתים האט מען דאך געזאגט אז יותר מבית סאתים מעג מען טראגן. דאס איז די חילוק. די יותר מבית סאתים ווערט בטל צו די פלאץ וואס איז מוקף.

איז יעצט האבן מיר דא א שאלה, ס'טייטש ס'איז בעצם גרעסער ווי א בית סאתים, וואס ס'וואלט ווען געדארפט זיין אזוי ווי א דין א כרמלית, אבער א דריטל דערפון, ס'טייטש די איין סאה וואס מאכט עס מער ווי א בית סאתים, איז ארומגענומען מיט א דאך. איז דא א חידוש דא, א הלכה. זאגט די הלכה אזוי: **"קירויו מתירו"**, די דאך איז מתיר די גאנצע מקום, די גאנצע שטח מעג מען יא טראגן. דאס איז גערופן קרפף, אבער אונז האבן מיר נאכנישט געהאט די ווארט קרפף פון די רמב"ם. די שטח, די מקום מוקף, רעכנט אונז ווייטער ווי די בית סאתים איז מותר, ווייל **"קירויו מתירו"**, די דאך איז עס מתיר. פארוואס? ווייל ס'איז דא א הלכה, איינע פון די הלכות פון מחיצות, אזוי ס'איז דא א הלכה פון לבוד און די סארט זאכן, איז דא א הלכה פון אז אונז קוקן אן אז א פלאץ וואס האט א דאך, **"שפת תקרה יורד וסותם"**, אז די פלאץ וואס האט די דאך קוקן מיר אן ווי ס'האט אויך ווענט. ווי יענע שטח, די דריטל פון די פלאץ, די עקסטרע סאה וואס וואלט ווען געדארפט קוקן אונז אן ווי א שטח לעצמה וואס איז ארומגענומען מיט ווענט. דאס הייסט ווייל ס'איז ארומגענומען מיט א דאך, קוקן אונז אן ווי ס'איז אויך ארומגענומען מיט ווענט. איז וואס בלייבט יעצט אפן וואס איז נישט ארומגענומען מיט... וואס איז עקסטער ארומגענומען מיט די אנדערע ווענט, מיט די אלטע ווענט, די אריגינעלע הקפה, די בית סאתים, ממילא מעג מען יא טראגן, ס'באקומט נישט קיין דין כרמלית.

דין ונפרץ במילואו לחצר — כרפף וואס עפנט זיך צו א חצר

Speaker 1:

שוין. איז אזוי, וואס טוט זיך **ונפרץ במילואו לחצר**? וואס איז ונפרץ? דער מקום שהוקף שלא לשם דירה האט זיך געעפנט צו די חצר. ס'איז לעבן א חצר וואס איז יא הוקף לדירה, און ס'האט זיך געעפנט די טיר צווישן דער מקום שהוקף שלא לשם דירה און די חצר. ונפרץ... לאמיך דיר ברענגען די פיקטשער. **ונפרץ חצר כנגדו**, יא? דו פארשטייסט וואס ער זאגט? ונפרץ חצר כנגדו, דא איז די כרפף און דא איז די חצר. ס'איז געווארן, די חצר'ס וואנט דא האט זיך אוועקגעגאנגען, און אויך די אנדערע זייט איז די חצר'ס וואנט אוועקגעגאנגען. איז זייער אינטערעסאנט. סאו יעצט בלייבט דא א חצר וואס בעצם האט ער קיום מחיצות, ס'האט דאך א גרויסע פרצה. אבער די הלכה איז אזוי, יא? רייט. סאו אונז האבן דא צוויי פראבלעמס. קודם האבן אונז א פראבלעם אז די בית סאתים איז געווארן יעצט גרעסער ווי בית סאתים, איז יעצט די שאלה צו די גאנצע פלאץ ווערט א כרמלית. און

נאכאמאל האבן אונז א שאלה צו אין די חצר שטח גייט מען מעגן טראגן, ווייל די חצר שטח האט זיך אראפגעריסן די וועגט.

זאגן אונז אבער די הלכה אזוי, **די חצר מותרת כשהיתה**, די חצר איז ווייטער מותר, און אונז שרעקן זיך נישט פון דעם אז ס'האט זיך אויפגעריסן צווישן די חצר און די כרפף. ווייל לגבי די חצר, די כרפף איז אויך אט נאר א מחיצה קלה. אהא, די כרפף קען זיין גענוג מחיצה פאר די... ס'איז דאך שוין נישט אפן צו רשות הרבים. ס'איז דאך נאר אפן בסך הכל צו א פלאץ וואס איז נאר א חומרא דרבנן אז מ'זאל עס אנקוקן ווי א כרמלית, ס'איז נישט אמת'דיג אפן צו א כרמלית. ממילא איז די חצר מותר. רייט. **והכרפף אסור כשהיה**, די כרפף איז אבער יא אסור. שיין. **אף על פי שהחצר מתירתו.** מ'זאגט נישט אז די... ווייל מ'קען מאכן אזא חשבון. דו קענסט זאגן אז דאס בית סאתים בלייבט נאר א בית סאתים, און די חצר איז דאך מותר, ווייל ס'איז דאך א חצר, ממילא איז אלעס מותר. זאגן מיר נישט אזוי. נאר מיר זאגן אז די איינע אברא חצר מתיר די פלאץ פון בית סאתים, און היות ס'איז יעצט אפן, האט עס נישט קיין ווענט ארום, קוקן מיר עס אן ווי ס'איז גרעסער ווי בית סאתים. פארוואס וואלט עס געדארפט ווערן מותר? ס'איז לכאורה פשוט.

הלכות מקום שלא הוקף לדירה — כרפף, בית סאתים, ומיעוט שטח

כרפף שנפרץ לחצר — שאין עבר החצר מתירה

Speaker 1: אבער למעשה איז עס נישט אינגאנצן ארומגענומען, ס'איז דאך נפרץ, ממילא איז עס אסור. איך וואלט געטראכט אז כאילו די חצר יעצט נוצט כאילו די וואנט פון די כרפף.

Speaker 2: וואס וואלסטו געמיינט? אז ער ווערט פארט פון די חצר?

Speaker 1: ניין, ער ווערט נישט פארט. לגבי די חצר איז ער כשר, אבער לגבי זיך אליינס... די חצר, ער העלפט די חצר, אבער די חצר העלפט אים נישט. אזוי וואלט איך געטייטשט, אבער איך זע אז...

Speaker 2: די סיבה פארוואס די חצר איז מותר איז וועגן די וואנט, אדער וועגן ס'איז נישט קיין כרמלית?

Speaker 1: אויב וואלט עס געווען אפן צו א כרמלית, וואלט אפשר די כרמלית געקענט עס פסל'ן. ס'איז דאך אפן צו א פלאץ וואס איז בעצם מן התורה א רשות היחיד, האבן מיר געשמועסט.

Speaker 2: ס'הייסט נישט "פורץ", ס'איז אזוי, נישט קלאר. דער עולם ווייסט נישט קלאר, ס'רעדט זיך א פרצה מער ווי צען אמות אדער ווייניגער ווי צען אמות, און וואס פעלט אויס די גאנצע חידוש. איי דאונט נאו. מ'דארף פרעגן די רבנים.

Speaker 1: בקיצור, מיר לערנען דא הלכות, דאס איז די ערשטע מאל וואס ס'שטייט דאס ווארט "כרפף". ס'הייסט, איך האב נישט אויסגעטראכט דעם ווארט. אפשר "כרפף" איז א ווארט פאר א געוויסע סארט שטח וואס מאכט זיך נעבן א חצר, פארדעם שטייט עס דא.

וואס ער לערנט איז שאין עבר החצר מתירה, ווייל מ'וואלט געקענט זאגן אז די כרפף איז א טפל צו די חצר. ס'איז א חצר וואס איז אפן צו א גרעסערע שטיקל רשות היחיד. זאגט מען אבער נישט אזוי.

אבער אה, ס'האט זיך קיין וועג נישט געווען נפרד. וואלט עס געווען אזוויי א קרפף וואס איז אפן צו א מקום מוקף לדירה, אזא קרפף וואלט אפשר נישט באקומען א דין ווי אן עקסטערע קרפף, עס וואלט אויסגעקוקט ווי א גרעסערע חצר, אפילו גרעסער ווי בית סאתים, און עס וואלט נישט געווען נפרד, נאר מ'האט אפיציעל געבויט אזוי. און אפילו די שטח איז נישט באמת א חצר, איז באמת לא לשם דירה, אבער עס איז געבויט צוזאמען, וואלט עס אפשר געווארן בטל.

אבער עס איז נישט געווען אזוי, נאר עס איז געווען פריער די וואנט, און עס איז געווען אינגאנצן עקסטער. יעצט ווען די וואנט איז אוועקגעפאלן, ווערט דאס נישט מותר. די חצר ווערט אויך נישט אסור, אבער דאס ווערט נישט מותר.

Speaker 2: אקעי, זייער גוט.

הלכה ט — מיעוט בית סאתים

אילנות אינו מיעוט

Speaker 1: איז אזוי, וואס טוט זיך? **היתה יתירה על בית סאתים**, ער האט א פלאץ, א קרפף וואס איז גרעסער ווי בית סאתים, און ממילא גייט עס באקומען א דין ווי א כרמלית מדרבנן, וויל ער עס מאכן קלענער ווי א בית סאתים. אבער אנשטאט בויען יעצט א וואנט צו מאכן קלענער ווי א בית סאתים, לייגט ער אריין ביימער.

אמר רב הונא אמר רב, אילנות אינו מיעוט, הייסט נישט קיין מיעוט. וואס הייסט, א בית סאתים וואס האט אינעווייניג ביימער, די ביימער איז נישט מבטל די שטח.

עמוד בצד הכותל — גבוה עשרה ורחב שלשה

אבל בנה עמוד בצד הכותל, אויב האט ער אבער געבויט עפעס, ער האט געבויט אן עמוד לעבן די וואנט, נאנט צו די וואנט, **גבוה עשרה ורחב שלשה או יותר**, די עמוד איז גבוה עשרה טפחים און ברייט דריי טפחים, **הרי זה מיעוט**. דאס הייסט יא עפעס געבויט וואס מאכט די בית סאתים קלענער, איז הרי זה מיעוט, ווערט עס יעצט די פלאץ ווערט עס א מקום וואס איז נישט א בית סאתים, מעג מען טראגן דערין.

אבער עס דארף אבער זיין, די עמוד מוז אבער זיין שלשה, ווייל נישט איז עס א קלייניגקייט.

אבל פחות משלשה אינו מיעוט, פארוואס? **שכל פחות משלשה כלבוד היא.** אויב איז עס לעבן די וואנט, איז עס נישט גרויס שלשה, וואלט מען געזאגט אז עס ווערט גערעכנט ווי די וואנט.

Speaker 2: אהא, סאו עס דארף זיין אז ער מאכט די חצר אביסל קלענער ווי א בית סאתים.

Speaker 1: יא, כאפ מיר. עס קען עס אבער געשען שפעטער, דאס הייסט איינמאל ס'איז געווארן א דין בית סאתים, רעכנט מען נישט מיט דעם וואס ער מאכט שפעטער.

Speaker 2: ווייל ס'איז לבוד זאגט עס כאילו דו האסט געבויט אויף די וואנט. עס זאגט כאילו... ווייניגער ווי דריי טפחים איז גארנישט, נישט מבטל.

מחיצה הרחוקה מן הכותל שלשה

Speaker 1: וואס טוט זיך? אה, **וכן, הרחיק מן הכותל שלשה ועשה מחיצה**, ער האט אוועקגערוקט א... נישט אן עמוד, נאר ער האט געמאכט א מחיצה. **מיעט!** האט ער מיט דעם קלענער געמאכט די פלאץ. עס איז געווארן קלענער ווי א בית סאתים.

אבער אויב עס איז **פחות משלשה**? **לא עשה כלום**, האט ער גארנישט געטון, ווייל דער זעלבער ענין פון לבוד.

טח את הכותל בטיט

Speaker 1: וואס טוט זיך? נישט ער האט געמאכט א מחיצה אדער עמוד. נאר **טח את הכותל בטיט**. ער האט דער פשוט גרעסער געמאכט די כותל. ער האט געשמירט דערויף טיט. **אפילו שאינו יכול לעמוד בפני עצמו**, אפילו אויב דער טיט, עס איז נישט עפעס א געביידע. ס'איז א חקול גרעסער געמאכט די טיט. אבער ער הייסט ער **מיעט**. מיט דעם האט געמאכט אז די כותל איז אזוי יעצט דיקער, און ס'בלייבט נישט קיין בית סאתים פון די ענד פון די כותל און ווייטער. הייסט עס יא, ער מיעט. עס איז ווייניג.

דיון: דער חילוק צווישן עמוד בצד כותל און טח כותל בטיט

Speaker 2: אה, די דריי טפחים מיינט עס עס זיין ברייט דריי טפחים. נישט ווייט דריי טפחים פון די כותל.

Speaker 1: ניין, מ'רעדט יא פון ווייט. הרחיק מן הכותל.

Speaker 2: אה, אבער די טח כותל בטיט...

Speaker 1: ניין, דא איז אן אנדערע זאך, ווייל דא האט ער גרעסער געמאכט די כותל. א מחיצה איז גארנישט, א עמוד, איינער וואס בויט סתם א פויל אינמיטן פון א בית סאתים, טוט ער גארנישט. ווייל דו ווילסט אז די פויל זאל ווערן אנגעקוקט ווי א נייע כותל. ווי דו האסט יעצט געבויט א נייע כותל. דאס שטיקל כותל זאלסטו אנקוקן עקסטער. מען קוקט נישט אן ווי עקסטער די כותל ווען ס'איז נאנט צו די כותל.

אבער אויב מען האט געמאכט דיקער די כותל, האט מען באמת געמאכט די טשענצע כותל. די גאנצע פלאץ איז געווארן קלענער.

Speaker 2: אה, לכאורה, א נישט... א נישט... א... ווייסט נישט, דארף מען טאקע א געוויסן וויפיל וויניגער פון א בית סאתים. עס קען א נישט די גאנצע, אבער עס דארף זיין עפעס א געוויסע חשיבות אז עס וועט אריינגערוקט אין די בית סאתים עפעס.

Speaker 1: פריק דארף דאס א חילוק טח כותל מיט אן עמוד. אן עמוד בצד א כותל. ווייל אויב עס איז... ווייל... די זעלבע זאך, דו מאכסט עס קלענער, צו לייגן עפעס א שטיקל צו די וואנט, כביכול נעבן די וואנט לייגסטו עפעס. דאס איז נישט קיין עכטע זאך, ווייל עס איז נישט קאנעקטעד צו די וואנט פון איין זייט, און עס איז אויך נישט געגוג גרויס וואס עס זאל הייסן ווי א וואנט פאר זיך.

אבער ווען דו האסט עקטשועלי געמאכט עפעס, די וואנט איז געווארן גרעסער, איז זיך טאקע דיין שטח געווארן קלענער. דארט איז נישט דיין שטח געווארן קלענער, ס'איז אזויווי דו לייגסט עפעס אראפ אינמיטן. דו לייגסט עפעס אראפ, דו נעמסט אראפ די שטח. דארט לייגן באקסעס, האסטו נישט אוועקגענומען די שטח. ס'איז אזויווי אריינפלאנצןביימער, וואס מאכט נישט קלענער די שטח. אבער מאכנדיג דיקער די וואנט, האסטו באמת געמאכט אז ס'איז דא קלענער ווי א בית סאתים.

Speaker 2: אקעי.

הקיפו בתל — מחיצה על גבי מחיצה

דער תל אין דעם טעקסט

Speaker 1: "**הקיפו בתל שלשה**", נו, ווי קומט אריין דער תל? אונז האבן נאך נישט געהאט דא א תל, סאו ס'פעלט אונז נאך אביסל אינפארמאציע.

Speaker 2: נאכאמאל, וואס איז דא? "הקיפו בתל", וואס הייסט דאס? ווי, אין דעם פלאץ פון בית סאתים איז דא א תל?

Speaker 1: ס'שטייט "כותל" ביי די אנדערע דרוק, איך ווייס נישט.

Speaker 2: אה, "הקיפו בכותל". נישט "בתל".

Speaker 1: ס'שטייט יא. ניין. "ספר ארץ ישראל" שטייט "בתל".

Speaker 2: אה, אפשר איז דא... ניין, ניין, ס'שטייט יא "הקיפו בתל".

Speaker 1: אממ... ס'איז געווען עפעס א תל. ס'איז א תל. די מחיצה איז געווען א תל. איך ווייס נישט וואס איז דא געשען, וויאזוי איז דא אריינגעקומען א תל.

Speaker 2: איינער זאגט... אממ... דא ווייטער כאפ איך נישט די... ער זאגט אז ס'פעלט דא עפעס ווערטער, אבער אזויווי אין דעם בית סאתים איז דא א תל.

Speaker 1: אקעי, און?

Speaker 2: זעט אויס אז דער תל איז נאך נישט מבטל, ס'ווערט נאך נישט אויס בית סאתים. דער תל... נישט קלאר.

דער פשט: תל אלס מחיצה אין א טיפע פלאץ

Speaker 1: ער זאגט אזוי, אז מ'רעדט פון א פלאץ וואס איז א טיפע פלאץ, און דער תל איז די מחיצה. איז דעמאלטס, אויב מ'מאכט א מחיצה, העלפט עס דריי טפחים אוועק.

Speaker 2: טאמער מאכט ער א מחיצה אלס וואס האט ער... ער מאכט העכער די מחיצה, וואס קומט... פארוואס זאל עס העלפן? איך כאפ נישט פונקטליך וואס ער רעדט.

Speaker 1: ער וויל ארויסברענגען פון "תוכו של כותל בטוט". איינמאל ער האט געזאגט "תוכו של כותל בטוט", איז ער טראכט אז די מין וועג קען מען טון אלע וועגן אויך. אויב איז עס אראפ, אבער לכאורה אראפ וועט דאך אויך דארפן העלפן. ס'איז נישט קיין חילוק וויאזוי דער פלאץ ווערט א בית סאתים.

ער זאגט אז ס'רעדט זיך אז ס'מיינט, ס'קען נישט... לאמיר קודם זאגן די הלכה וואס שטייט, און נאכדעם וועלן מיר זען וואס ער רעדט.

הלכה: הרחיק מן התל שלשה — מועיל; על שפת התל — אינו מועיל

Speaker 1: ער זאגט אזוי, אויב מ'מאכט א מחיצה נעבן די תל, העלפט עס. אויב מ'מאכט א מחיצה "אן טאפ" אויף די תל, העלפט עס נישט. "**שעושה מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל**".

Speaker 2: אפשר מיינט ער צו זאגן ווייל ער מאכט א נייע מחיצה לשם דירה, אזוי ווי די נעקסטע שטיקל.

Speaker 1: סאו, לאמיר אינעווייניג גיין.

ביאור: תל אלס רשות היחיד, און ווי מ'מאכט עס מוקף לדירה

Speaker 1: סאו, ביז יעצט האבן מיר גערעדט וועגן א בית סאתים וואס איז ארומגענומען מיט א מויער, א וואנט, און די וואנט מאכט עס פאר א בית סאתים. ס'איז דא נאך א וועג ווי א פלאץ ווערט א בית סאתים, א פלאץ וואס איז א שטיקל גריבל.

Speaker 2: תל מיינט... תל מיינט א גריבל אדער א בערגל?

Speaker 1: תל מיינט א בערגל. די בערגל איז ארום, סאו ער איז "אינסייד" די בערגל. סאו ס'איז דא א בערגל וואס איז גרויס בית סאתים. ווען ס'וואלט געווען קלענער ווי בית סאתים, הייסט עס אזויווי א מקום לעצמו, ווייל די בערגל וואס איז גבוה עשרה און אזוי ווייטער מאכט עס פאר א מקום אזויווי רשות היחיד, אזויווי מיר האבן פריער געלערנט אז א פלאץ ווערט א רשות היחיד.

אויב ס'איז גרעסער ווי בית סאתים, ווערט עס אויס רשות היחיד. וואס טוט זיך אז ער וויל אז ס'זאל צוריק ווערן א מקום פון... ס'זאל צוריק הייסן א רשות היחיד, נישט קיין כרמלית? וואס טוט ער? ער מאכט א מחיצה על שפת התל, און ער טראכט אז מיט דעם גייט ער עס מאכן מוקף לדירה.

זאגט ער, "**הורחק מן התל שלושה ועשה מחיצה**" – אויב האט ער געמאכט א מחיצה אויף די תל, שטייט אז מ'הייבט אן צו רעכענען ווי די בית סאתים איז נישט די גאנצע תל, נאר פון ווי די מחיצה הייבט זיך אן. פון ווי די מחיצה הייבט זיך אן איז דא קלענער ווי א בית סאתים, איז עס מותר, הואיל האט ער געהאלפן. ס'ווערט טאקע א מקום וואס ווערט וויניגער ווי א בית סאתים, אדער ווערט עס א מקום מוקף לדירה.

די נייע מחיצה קען טון איינע פון די צוויי זאכן: אדער מיט דעם ווערט עס קלענער, און דאס איז ווען ער מאכט די מחיצה אריין אין די תל.

אבער "עשה מחיצה על שפת התל", ער האט פשוט געמאכט אז די שפת התל זאל העכער ווערן, ער האט געבויט אזוי אויף די בארג, ביי די עק פון די בארג זאל זיין נאך א וואנט, העלפט נישט. מ'זאגט נישט אז מיט דעם ווערט עס אזוויי יעצט מוקף לדירה. ווייל ס'איז דאך נישטא דא קיין מחיצה. דאס וואס ער מאכט א תל אליין איז דאך א מחיצה, דאס מאכט די פלאץ פאר אן עקסטערע בית סאתים. מאכט ער נאר א מחיצה על גבי מחיצה, **אינו מועיל**, העלפט עס נישט.

דער חידוש: מחיצה על גבי מחיצה אינו מועיל

Speaker 1: דאס איז די חידוש. יעדער איינער וואלט פארשטאנען אז סתם אז ער מאכט לעכער אין א וואנט העלפט נישט. דא וואס דו קענסט מיינען אז א תל איז דאך נישט ממש א מחיצה, ער לייגט דאך אויף, זאגט ער ניין, ס'העלפט נישט.

דיני מוקף לדירה, רחבה, ושיירא בבקעה

רחבה שאחורי הבתים

Speaker: אה, די אונטערשטע איז אוועקגעגאנגען. די תל האט זיך צעפאלן, און יעצט איז נאר געבליבן די וואנט? ס'איז אריינגעזינקען אין די ערד, איך ווייס נישט. ס'האט געוואוינט גלייך לעבן סדום אדער וואס?

והרי העליונה קיימת, הואיל ונעשית העליונה לשם דירה. די פראבלעם פארוואס די מחיצה העלפט נישט איז ווייל ס'איז מחיצה על גבי מחיצה. מ'נוצט מער נישט קיין מחיצה על גבי מחיצה ווייל די אלטע מחיצה התחתונה איז אראפגעפאלן. בלייבט מיר יעצט נאר מיט איין מחיצה, און די מחיצה איז יא געמאכט געווארן לשם דירה. **והרי עכשיו נראין אלו,** יעצט זעט מען דאך נאר די איין מחיצה וואס איז א מחיצה לשם דירה, **הרי זהו, אין אמצעו זורקין וניטלין,** מעג מען יא.

סאו ביז יעצט האבן מיר גלערנט וועגן א נארמאלע, אזוי ווי א מקום קבוע, אדער ניין, נישט דאס האב איך געוואלט זאגן, איך האלט נאך נישט ביי דעם. ביז יעצט האבן מיר געלערנט וועגן א כרפף, אדער א פלאץ וואס איז נישט מוקף לדירה. יעצט גייען מיר לערנען עפעס א נייע סארט אופן וואס איז בעצם די זעלבע סארט פראבלעמס. איך ווייס נישט וואס איז די חידוש. די חידוש איז אפשר אז אפילו אין אזא אופן איז עס נאך אלץ א פראבלעם.

דאס איז גרעסער פון א בית סאתים, ווערט עס דאך ווי א כרמלית. ס'איז נישט נאר ווען ס'איז בכלל נישט מוקף לדירה, נאר אפילו ס'איז פון די אנדערע זייט, ס'איז בעק פון הייזער. ממילא, מ'קען אפשר זאגן אז דאס הייסט יא לענין אז ס'הייסט אזוי א חצר פאר די הייזער. זאגט די גמרא, אבער אויב ס'איז גרעסער ווי א בית סאתים, נעמט מען עס נאך אלץ אן עקסטרע היתר, און נישט ווערט עס א כרמלית. ס'ווערט א רחבה.

ס'איז דא אזא זאך וואס הייסט רחבה. די עירובין ברענגט פון די משנה אז ס'איז דא פארשידענע זאכן. א חצר הייסט אויך אן אפענע פלאץ, אבער מ'נוצט עס. ס'איז נישט סתם א יארד, א שיינע יארד. ס'איז נישט סתם א פלאץ וואס מ'נוצט, א חצר איז פארט פון די תשמישי הבית. און די חצר איז אין די פראנט פון די הויז געווענליך.

אבער רחובות שמאחורי הבתים, וואס איז אין די בעק, טאמער נוצט מען עס נישט, אפשר שפאצירט מען דארט, אבער מ'נוצט עס נישט אויף צו טון זאכן, איז אפילו עס איז ארומגענומען, איין מאל טלטולין בו אלא בד' אמות, האט דער עלטערער גוזר געווען, אזוי ווי א כרמלית, אז מ'טאר נישט טראגן מער ווי ד' אמות.

ואפילו היה פתח הבית פתוח לתוכו, אפילו ס'איז אפן צו דיין הויז, זאגט מען נישט אז וועגן דעם הייסט עס היקף לדירה וואס איז קאנעקטעד. ניין, וויבאלד מ'האט עס געבויט נישט לשם דירה, איז עס האט עס די דין פון א מקום שאינו מוקף לדירה, און מ'טאר נישט טראגן דערין נאר וויניגער ווי ד' אמות.

אבער, **ואם פתח הפתח לשם ואחר כך הקיפה,** אויב מ'האט לכתחילה עס געבויט אזוי, אזוי זעט אויס, מ'האט קודם געעפנט די טיר און נאכדעם האט מען געמאכט די היקף, דעמאלט'ס, פשט איז אז ס'איז נישט געבויט געווארן סתם בתור עפעס א מקום משומר לעבור, ס'איז געבויט געווארן לכתחילה כדי צו זיין מער אזוי ווי א שומר משמרך פאר די הויז, דעמאלט'ס **הרי זו כהיקף לדירה ומותר לטלטל בכלו,** דעמאלט'ס מעג מען טראגן אין גאנצן.

איך פארשטיי אז אפילו איך ווייס נישט וואס ס'האט צו טון מיט די ציל, נישט ווייל דעמאלט'ס האט מען עס געבויט לשמוש, נאר ס'זעט אויס ס'איז א דין, ווייל מ'האט עס געבויט נאכדעם וואס מ'האט געעפנט צו א טיר, הייסט עס ווי א חצר. און דאס איז די אופן וויאזוי ס'ווערט א חצר. אין אנדערע ווערטער, די פריערדיגע דינים האבן גערעדט ווען קודם האט מען געבויט א רחוב און נאכדעם האט מען געעפנט א טיר. זייער גוט.

רחבה פתוחה למדינה ולשביל הנהר

יעצט איז דא נאך עפעס אן אינטערעסאנטע דין, איך האב נישט פארשטאנען פונקטליך די דין אויך נישט. ס'איז דא א רחוב, איך האב געברענגט א פיקטשער. **פתוחה למדינה מצדה,** ס'איז אפן צו די שטאט, ס'הייסט צו די הייזער, לאו דווקא, צו וואס? צו א רשות היחיד, ווייל מדינה מיינט... אה, ער זאגט מבוי. יא, ס'מוז זיין א מבוי, ווייל נישט א רשות הרבים וועט נישט העלפן.

ומצד אחר היא פתוחה לשביל המגיע לנהר, ס'איז עפעס א וואקאציע פלאץ. איז דא די אנדערע זייט איז אזא וועג וואס פארט צו די טייך. איז דאס אויך א דרך א רחבה וואס איז נישט לוקף לדיירין לכאורה. ס'איז איין זייט איז עס אפן צו רשות היחיד, און איין זייט איז עס אפן צו כרמלית. יא, עפעס אזוי, יא.

איז דעמאלטס וואס? **עושין לה לחי מצד המדינה,** מאכט ער א לחי אויף די זייט פון די שטאט, **והיא מטלטלת כולה, ומתוכה,** דאס הייסט ער מעג יעצט, ווערט עס כלי, איך ווייס נישט וואס ס'ווערט, **ומתוכה למדינה ומדינה לתוכה,** און מ'מעג טראגן אלע וועגן.

פארוואס העלפט די לחי פונקטליך, האב איך נישט קיין אהנונג. וואס הייסט, מ'גייט נישט טארן טראגן פון די נהר, אהין גייט מען נישט טראגן. פון די כרמלית גייט מען נישט טארן טראגן. סאו איך ווייס נישט וואס די נהר העלפט. איך וואלט עס געקענט סתם אזוי ענדערן אן די נהר.

וואס? פארוואס באצאלט מען בכלל וועגן א נהר? יא, וואס פעלט אויס די נהר? אז סתם א רחבה טאר מען נישט טראגן. זאגט ער, ניין, די לחי איז עס מתיר. ניין, ער זאגט דא עפעס וועגן א לחי. תנאי הלכה, א לחי איז מתיר. סאו וואס קומט אריין די נהר? יא, וואס איז די מצד אחד פתוחה? דאס איז וואס מאכט אז די לחי זאל קענען ארבעטן? אינטערעסאנט. נישט קלאר.

אפשר די ווארט איז, ווייל דעמאלטס ווייסט מען אז מ'גייט ארומגיין אין די בית הסתום אנצוקומען צו די נהר, און ס'איז אלעס אזוווי א... איך ווייס נישט. מ'איז מיסינג עפעס אינפארמעישאן אין די מעשה. ס'איז אבער זייער ספעציפיש. ס'איז עפעס א נהר. יא, מ'רעדט דא עפעס. ס'איז דאך אזא פאל ווערט די רחבה עפעס א חלק פון א שימוש פון די מדינה. ס'איז א רחבה וואס מ'נוצט צו קענען גיין און קומען פון די נהר, צו קענען ברענגען וואסער פון די נהר. אפשר אזוי זעט עס אויס. זמנים דרך באדין, אזוי זאגט ער.

נישט קלאר. ס'איז א מעשה אין די גמרא. דאס איז איינע פון די קעיסעס וואס די רמב"ם ברענגט פונקט ווי ס'איז געווען משנה מעשה אין די גמרא, און צו קענען א שאלה דרבנן מיט אנדערע האבן זיי זיך געדינגען וויאזוי מ'דארף עס טון. אקעי. ניין, ס'איז נישט קלאר.

יחיד ושיירא ששבתו בבקעה

יעצט קומען מיר לערנען נישט אין א שטאט, נאר בבקעות. דאס הייסט מענטשן זענען געווען אין א בקעה, וואס מיר האבן געלערנט מיינט א גרויסע אפענע שטח ווי מ'פארט, אדער מ'האט עס דא שדות אמאל וכדומה. און ס'איז געווען א מענטש יחיד.

וואס איז דער דין פון א בקעה? א בקעה איז א כרמלית, יא? בקעה איז בעצם א כרמלית, יא. מיר האבן געלערנט בפירוש, בקעה תשע כרמלית, יא. איז א מענטש האט געוואלט שבת אין א בקעה, ער איז נישט געגאנגען אהיים, ער איז געווען אויפ'ן וועג, ער האט געמאכט א קעמפינג שבת. יא, גוט, ער האט געמאכט א קעמפינג.

דין יחיד ושנים

וועגדט זיך אבער וויפיל מענטשן. ס'איז אן אינטערעסאנטע הלכה, ס'וועגדט זיך וויפיל מענטשן. אזוי, **יחיד ששוהה בבקעה, עשה מחיצה סביב לה,** א איד איז געגאנגען אין א בקעה, ער האט געמאכט א מחיצה, ער וויל קענען טראגן שבת זיין טשאלנט צו די טענט פון די קעמפינג, יא. איז אזוי, **אם יש בה עד בית סאתים, מותר לטלטל בכולה,** ווייל ס'איז געמאכט א רשות היחיד, געהעריג געמאכט א מחיצה.

ואם הוסיף על בית סאתים, אסור לטלטל בה, ער האט עס געמאכט צו גרויס, יא, דאס איז א פראבלעם. אויב א מענטש גייט אין א בקעה און ער מאכט א מחיצה, לויט וואס מיר לערנען דא, דארף ער מאכן זיכער אז ס'איז וויניגער ווי בית סאתים, ווייל אויב נישט וועט זיין די גזירה אז מ'טאר נישט

טראגן דערין. די מחיצה זעט אויס אז ס'איז נישט געמאכט לשם דירה, ס'איז געמאכט לשם עבר אזוי ווי. ס'רעדט זיך דאך ווייל ס'איז א בקעה, ער גייט שפאצירן, ער קומט דא שפאצירן, יא.

ער ברענגט, דער שולחן ערוך זאגט אז דאס איז טאקע אינטערעסאנט, דאס איז נאר אויב ער מאכט א שוואכע מחיצה, לכאורה. און דא זאגט דער רמב"ם נישט דער חילוק.

וכן אם היו שנים, צוויי אידן אויך, יעצט ווייטער, הייסט עס א בית סאתים, ס'איז א לוקה לדירה, און מ'קען נישט טראגן דארט.

דין שיירא — שלשה או יותר

אבל שלשה ישראלים או יותר על כן ששהו בבקעה, מער ווי דריי אידן וואס זענען געגאנגען א שבת אין א בקעה, א נייע הלכה, **הרי הן שיירא,** באקומען זיי א דין וואס הייסט שיירא. **מותר להן לטלטל בכל צורכן, אפילו כמה מילין,** דעמאלט מעגן זיי טראגן וויפיל זיי ווילן, אפילו אפאר מייל.

פארוואס? ווייל לכאורה, מחנה מייקל געווען לכאורה וואפן אונטערוועגנס, אויף דעם האט אויסגעזען. ס'זעט עפעס אויס ווי ווייל פאר אזא גרויסע עולם איז בית סאתים נישט קיין גרויסע שטח, ס'זעט שוין נישט אויס ווי א כרמלית. די גאנצע בית סאתים איז צו גרויס אז מ'זאל זאגן אז ס'איז א רשות היחיד פאר א מענטש. מ'רעדט דאך טאקע אויב מ'איז נישט איינער מכוון לדירה. אבער אויב ס'איז דא דארט, ס'איז אינטערעסאנט ווייל די הלכה וואלט מען געקענט בעצם נישט צוויי פריער, אז אויב איז די פלאץ פאר א גרויסע עולם צו וואוינען, קוקט מען עס אן ווי ס'איז נישט ריכטיג. ס'איז נאר ווען מ'פארט אויף די וועג, וועלכע האט די שבת זייער... נאר די, לאמיר טראכטן די גאנצע מעשה.

ס'איז נישט קלאר אויב ס'איז נישט דווקא לדירה. ס'איז ווי חצי לדירה, ס'איז א דירת עראי. ער מאכט נאר פאר די שבת א דירה פאר די שבת. סא, אויב ס'איז מרובה, אפשר אזוי וואס דו זאגסט, איין מענטש דארף נישט אזויפיל שטח, אבער מער ווי דריי מענטשן קענען וויפיל שטח זיי ווילן.

תנאי: שלא ישארו בית סאתים פנוי בלא כלים

אבער איך מיין אז דאס איז א קולא נאר אויף אונטערוועגנס, אויף אזא סארט בחינה, ווען שיירא. און דאס זאגט אויך א תנאי, דאס סאונדט אזוי ווי דיר, **"שלא ישארו במחיצה שהקיפו בית סאתים פנוי בלא כלים".** ס'טאר נישט איבערבלייבן פון די מחיצה וואס זיי האבן צוזאמגענומען, זאל זיין קיין צוויי סאה בית סאתים ליידיג אן קיין כלים. דאס הייסט, ער דארף לייגן אין יעדע בית סאתים עפעס א זאך וואס זיי האבן.

"אבל אם נשארו בית סאתים פנוי בלא כלים, ולא צריכין להו", דאס הייסט זיי דארפן נישט די שטח, אויב זיי דארפן יא, הייסט אז ס'איז דא כלים, ס'איז צריכין להו, יא, זיי נוצן עס, זיי טוען דארט עפעס, דעמאלטס **"אוסרין לטלטל בכל המחיצה אלא בארבע אמות".** דעמאלטס העלפט נישט, און זיי טארן נישט טראגן אין די שטח.

ס'זעט טאקע אויס אזוי, אז ווייל ס'איז א שיירא דארף ער מער פלאץ, איז די אלע פלעצער וואס ער נוצט הייסט בית דירה. אויב ס'איז א שיירא. ס'איז דאך אפילו קאמל מילין.

קשיא: סתירה בין "כמה מילין" לתנאי "בלא כלים"

ס'איז דא פשוט א שטיקל סתירה אין מיין אויער, אויב ס'איז קאמל קאמל מילין... מ'פארט, איך מיין קעמלעך, זיי פארן אזוי ווי א... רייט, דארפן זיי מער פלאץ, מ'קען דאס הערן. ס'איז א גאנצע מחנה ווערט נישט... ס'איז אביסל אינטערעסאנט, קודם זאגט ער אפילו קאמל מילין, און יעצט... "פנוי בלא כלים" מיינט ער מסתמא נישט אז מ'קען יעצט מאכן אן ארמיי און לייגן אויף יעדע צען פיס איין כלי.

ס'זעט אויס ווי, ממילא דעמאלטס דארף מען מער פלאץ, ווייל מ'קומט צוזאמען מיט פעק און זעק, ווייל מ'פארט א שיירא, פארט מען און מ'האט זאכן. איך ווייס נישט.

קטנים אין שיירא

פאר איין עקוטן מאכט מען נישט קיין שיירא, אבער אויב ס'איז דא צוויי מענטשן עקוטן, העלפט עס נישט, ס'דארף זיין דריי גדולים. יא, דריי גדולים. איך האב געפרעגט די חכמים, זיי זאגן אז עקוטן... וואס איז די שייכות?

דין מת אחד מהן

אבער איינער שטארבט, **"שלושה שהיו מהלכין בדרך, ומת אחד מהן",** ער האט געמאכט קודש שביעי, ער האט געמאכט שבת, אינמיטן אכט קערעך נעבעך, קען זיין א טראגעדיע. איינער פון זיי איז געשטארבן, און יעצט ווערן זיי אויס שוין יורש, וועלן זיי מער נישט טראגן.

תירץ איז, ניין, **הרי הם טהורים לטבול בקלי,** לכאורה, ווייל ווען ס'איז געווארן שבת האט עס געהייסן יא מקום מיקח ולדירה, אדער מקום מיקח ולדירה לשלשה, אזוי מיינט ער. אבער פארקערט, זיי גוט, אזוי זאגט ער, קען נישט זיין. פארקערט, מילא זאלסטו זאגן ס'קומט ארויס א חומרא, קען נישט זיין.

מחיצות פון שיירה און כללי המחיצה

שלושה מקומות המוקפין זו בצד זו

Speaker 1:

אבער פארקערט, זיי גוט, אזוי זאגט ער, **"היו שניים"**, פארקערט, ממילא זאל דאך קומען א חומרא, **"היו שניים ושבתו בבית זה"**, זיי האבן קובע געווען שביתה אין א גרויסע פלאץ וואס מ'טאר נישט טראגן דארט, **"ואחר כך בא להם שלישי"**, אינמיטן שבת איז געקומען א דריטער, וויאזוי איז ער געקומען אינמיטן שבת, גיי ווייס, **"אסורין לטלטל אלא ארבע אמות, כשם שהיו קודם שיבוא זה."** די שביתה איז די גורם, לא הדיורין, בשעת ווען ס'ווערט שבת דארף זיין שוין דריי דיורין, נישט די עקטשועל וואוינען, אפילו יעצט בשעת סעודה ס'איז שוין דא דריי מענטשן העלפט נישט ווייל... יא.

וואס איז די נייע הלכה? דאס איז נישט די דעת תלמידי שיעור, ער האט א נייע מעשה. **"שלושה מקומות המוקפין"**, מ'האט געזען א פיקטשער ווי מ'דארף, **"שלושה מקומות המוקפין, שלושה מדירות זו בצד זו, ופתחין זו לזו"**, דריי פלעצער וואס זענען אלע דריי אזעלכע סארט סיטואציעס, זענען אפן איינע צו די צווייטע, עס ווענדט זיך, **"אם שניים מן החיצונים רחבים והאמצעי קצר"**, יא, אזוי ווי ער וויזט דא א פיקטשער, שניים ראשונים חיצונים רחבים והאמצעי קצר, יא, וועלן מיר זען, יא, דאס הייסט, ס'איז דא פלאץ, די מיטלסטע איז אזוי ווי, זיי שטעקן זיך ארויס איינע פון די צווייטע און די אנדערע צווייט, **"שנמצא לשניים מן החיצונים פסים מכאן ומכאן"**, קומט אויס אז די, נאכאמאל טרעפן די פסים, ס'האט אזא שטיקל וואנט פון ביידע זייטן פאר די דרויסן, **"ואין אחד בזה"**, און נאכדעם, **"ואין אחד בזה"**, ס'איז גורם איין דיר און איין דיר, נישט פון די געגנטער, אז שוין איז גורם איין דיר, ער רעדט יא ווייטער פון א שיירה, אדער ס'איז כלי כשיירה, ס'איז אזוי ווי מ'קוקט זיי אן ווי איין גרופע, רייט, ס'דריקט איין דיר דא און איין דיר דא, **"הרי אלו נעשים כשיירה, מותרים לטלטל."** אזוי די שירה באקומט כל צרכן, נישט ער באקומט די גאנצע וועלט. עניוועי, די שמשות בין השמשות פון שבת מאכן א עירוב, וועט ער דארפן מאכן א מחיצה, ער גייט נעמען וויפיל ער דארף.

אבער פארקערט, יא, **"אם האמצעי רחב"**, אויב מ'קען זיך פארשטעלן די פארקערטע פיקטשער, איך דארף נישט ארײנשרייבן, יא, **"אם האמצעי רחב ושני החיצונים קצרים"**, די אמצעי איז צווישן די פס, **"ושני החיצונים"**, יא, די פסים זענען דא פאר די אנדערע וועג, **"ושני החיצונים"** קומט אויס אז די פסים זענען אזוי ווי מחיצות, פשוט די מיטלסטע פלאץ איז ארומגענומען מיט מחיצות.

רייט, **"לפיכך אם שרו זה בזה וזה בזה, אין נותנין להן כל צרכן, אלא כל אחד ואחד יש לו בית סאתים בלבד"**, ווערט נישט יעדע איד באקומען בית סאתים, אבער דריי אידן וואס האבן באקומען מער פון

דעם, רייט, דא באקומט ער נישט. אבער ס'איז דא נאך א וועג וואס מ'קען יא באקומען, **"אם היו זה בזה וזה בזה ושנים באמצעי"**, אויב ס'איז דא צוויי מענטשן אין די מיטלסטע, **"אדער שנים בזה ושנים בזה ואחד באמצעי, דעמאלטס נותנין להם כל צרכן"**, דאס הייסט אפילו ווען ס'איז יא דא, ווען די חיצונים זענען רחבים.

דיסקוסיע: פארוואס העלפט צוויי אין די מיטן?

Speaker 2:

ס'זעט אויס, וואס איז די ענין? פארוואס? מ'ווייסט נישט, סיידן ווען די אמצעי איז רחב, מ'ווייסט נישט די סוד. וואס איז די סוד? נותנין להם כל צרכן, פארוואס? מ'ווייסט נישט קלאר.

Speaker 1:

איך מיין ווייל... וויאזוי ער איז מסביר? דאס הייסט, ווער ס'איז אפן צו די צווייטע איז כלול צוזאמען מיט אים, רייט? למשל ביי די קעיס, און זיי אלע צוזאמען, אלע דריי אידן צוזאמען. אויב ס'איז די קעיס, יא, אמצעי רחב און די חיצונים זענען צרים, יא, לאמיר זאגן אזוי, סאו ער איז, נישט אלע דריי זענען סעפערעט, אפשר נאר צוויי זענען סעפערעט, סאו דריי טרעפן זיך שוין צוזאמען אין די מיטן, אדער איינער מיט איינער איז סעפערעט, אפשר איז דא א כלל פון נשיאות, סאמהאו ווערט שוין דריי מענטשן צוזאמען. דאס איז אלעס וועגן וויאזוי מ'איז מסדר די דריי אידן, דאס איז דא די נושא. מ'דארף פארשטיין פונקטליך די פרטים, אויב איינער האט אמאל א נשיאות אין די קעיס, דארף ער נאכקוקן די הלכה.

יא, יעצט גייען מיר נאכקוקן מחיצה. יא, גוט. האבן מיר געלערנט אז מחיצה, וואס מאכט א רשות היחיד? רשות היחיד מאכט קולות און חומרות וכו'. דארף מען וויסן וואס איז דאס א מחיצה? כללי המחיצה.

הלכה ט"ו: כללי המחיצה

מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה

Speaker 1:

איך זאג די רמב"ם אזוי, וואס טייטשט א מחיצה? זאגט דער רמב"ם, **"כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה"**, מ'האט געבויט עפעס, אבער מ'האט געבויט זייער שוואך, אז פון א רעגולער ווינט, א נארמאלע ווינט וואס איז אפט, וועט עס צעפאלן, **"אינה מחיצה"**, ווייל ס'האלט זיך נישט עכט.

מחיצה שאינה עשויה לנחת

ווייטער, **"וכל מחיצה שאינה עשויה לנחת"**, ס'איז נישט געמאכט אז מ'זאל קענען דארטן זיך אפרוען, אדער מ'זאל קענען נוצן די פלאץ, **"אינה מחיצה."** למשל, ווען מ'האט געבויט פאר אנדערע סיבות. איך ווייס, אן אלטע וואנט וואס מ'האט געבויט פאר א הויז וואס מ'האט נישט געבויט צום פארן, איך ווייס נישט וואס, מ'האט נישט געבויט פאר א מחיצה, אינה מחיצה. דארף מען שפעטער מסביר זיין, אינה עשויה לנחת. ער זאגט אז ער האט עס נישט געברענגט, ס'איז נישט קלאר וואס ס'מיינט, וואס מיינט דאס עשויה לנחת? דער טייטש פון עשויה לנחת מיינט אז ס'איז נישט געמאכט לשם קביעות, לשם אז ס'זאל אייביג בלייבן דארטן, לנחת אז די מחיצה זאל בלייבן דארטן. דאס הייסט, ס'איז א מחיצה, א צאמלייג מחיצה, אדער ס'איז א מחיצה וואס איז נישט א... וואס איז צייטווייליג, אינה מחיצה.

מחיצה שעשויה לצניעות בלבד

נאך א תנאי אין מחיצה, **"וכל מחיצה שאינה עשויה אלא לצניעות בלבד"**, נאר אז מ'זאל זיך קענען דארטן אנטון, אויסטון, אזא סארט זאך, ס'איז נישט געמאכט צו נוצן אז די פלאץ זאל ווערן יעצט ארומגענומען מיט א וואנט, נאר צו קענען באהאלטן אונטער דעם, **"אינה מחיצה."**

מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים

און יעצט די סייז, **"וכל מחיצה שאין בגובהה עשרה טפחים או יתר"**, ס'איז נישט געגוג הויך, **"אינה מחיצה גמורה."** אפשר א שטיקל מחיצה איז עס, און געוויסע אנדערע הלכות. ער זאגט אז ס'ווערט א כרמלית, אבער ס'ווערט נישט קיין רשות היחיד. עפעס ווערט עס יא, א מקום פטור, אבער ס'איז נישט...

וואס טוט זיך אז א מענטש האט אראפגעגראבן אונטער די ערד חמישה? אדער נישט געגראבן, ער האט אפילו געמאכט א שטיקל בערגל, גודר חמישה, און גודר, ער האט געמאכט א בערגל מיט שטיינער אדער עפעס, א תל, און אויף דעם האט ער געבויט א מחיצה וואס מ'שטארפן, ס'איז נישט איין וואנט, ס'איז א האלבע וואנט און א האלבע וואנט, אזוי ווי מיר האבן פריער געהאט ביי די תל. אקעי, נאך הלכות.

הלכה ט"ז: פרוץ מרובה על העומד

דער כלל פון פרוץ מרובה

Speaker 1:

יא, **"כל מחיצה שיש בה פרוץ מרובה על העומד"**, וואס די מחיצה האט גרויסע פרצות און ס'איז מער אפן ווי צוגעמאכט, און די פלאץ וואס איז אפן, די פרצות, איז אזוי גרויס ווי די עומד, איינע מחיצה. ס'איז גרעסער, ס'איז פרוץ מרובה. **"אבער אויב די פרצות קומען, אויב זיי זענעןביידע די זעלבע סייז, איז ערייזר מיט טערות."**

פרצה יותר מעשר אמות

אבער דאס איז נאר ווען ס'איז טאקע פרוץ אזוי סאך ווי עומד, ווייל ס'האט אסאך קליינע פרצות. אבער אויב איין פרצה איז זייער גרויס, איז א גרויסע פראבלעם. זאגט ער אזוי, **"בודאי שאלו יועילו בה פרצות, פרצה שהיא יותר מעשר אמות."** א פרצה פון יותר מעשר אמות איז אינגאנצן מבטל די וואנט, די מחיצה. אבער דאס איז ווען ס'איז גרעסער ווי עשר אמות. אבער צען אמות אליין, **"הרי היא כפתח."** צען אמות הייסט אזוי ווי א פתח און ס'איז נישט מבטל.

Speaker 2:

הרי היא כפתח מיינט אויך אז לגבי די ענין פון פרוץ מרובה על העומד, אז מ'רעכנט נישט די עשר אמות ווייל ס'איז א פתח? אדער לאו דוקא? איך זאג, ס'איז דא אפאר פרצות, אבער איין פרצה איז עשר אמות. איז איינמאל מ'זאגט אז ס'איז א פתח, רעכנט מען עס בכלל נישט?

צורת הפתח

Speaker 1:

די נעקסטע שטיקל, **"ובלבד שתהיה לה צורת הפתח"**, ממש א צורה, נישט סתם א סקוועור. דאס אז צען אמות איז א פתח און גרעסער ווי צען אמות איז א פרצה, נישט קיין פתח, איז נאר ווען ס'האט נישט קיין צורת הפתח. אבער אויב ס'האט א צורת הפתח, ס'איז דא עפעס וואס ס'זעט אויס ווי א טיר, מיט צוויי פאולס ביי די זייטן, אדער ס'איז דא א שוועל, עפעס וואס מאכט עס צו א פתח, איז דעמאלטס אפילו יותר מעשר אמות איז אין ארדענונג די מחיצה, ס'מאכט נישט קיין קלקול אין די מחיצה, ווייל ס'איז א טיר.

אבער זאגט ער, **"אבל אם יש בה פרוץ מרובה"**, אויב איז די טיר גרעסער ווי די גאנצע מחיצה, העלפט נישט אפילו די טיר איז א פתח.

דיסקוסיע: צורת הפתח און פרוץ מרובה

Speaker 2:

אבער איך ווייס נאך נישט וואס געשעט ווען ס'איז דא די טיר, די טיר איז א געוויסע נאמבער, און ס'איז דא נאך אפאר קליינע פרצות. די זעלבע זאך, ס'וועט זיין פרוץ מרובה.

Speaker 1:

ניין, דו מוזט האבן גלישע, די א פרץ, די פרץ, די עשר זאל נישט זיין גרעסער ווי די...

Speaker 2:

ניין, פרוץ מרובה איז די כלל, אזוווי מיר האבן געלערנט, פרוץ מרובה איז אפילו א פרץ פון אן אמה. איז אפילו אויף די... און מ'רעכנט מען אויך די טיר? מיט די פתח?

Speaker 1:

מיט דער פסח? רייט.

שיטת הרמב"ם: צורת הפתח העלפט נישט אויף פרוץ מרובה

פרוץ מרובה, אזוי איז דא אנדערע פוסקים ברענגען אזוי אז די שיטת הרמב"ם איז אז פרוץ מרובה, אז צורת הפתח העלפט נישט אויף פרוץ מרובה. מיט אנדערע ווערטער, צורת הפתח העלפט אויף דאס פריילן פון צען אמות, אבער אנדערש העלפט עס נישט. איך מיין די זעלבע זאך, צען און וויניגער ווי צען אמות העלפט נישט, עס העלפט נאר... ס'דארף זייןביידע קולות. ס'דארף זיין סיי פרוץ מרובה, לויט דער רמב"ם איז נישטא קיין עצה פאר אן עירוב. דאס איז די פוינט. פרוץ מרובה איז קיינמאל נישט... איז אלעמאל מבטל די מחיצה.

חידוש: נפקא מינה לגבי מאדערנע עירובין

למשל אונזער סארט עירוב וואס מ'מאכט א צורת הפתח, וואס איז בעיסיקלי נאר צורת הפתח, אבער זיכער פרוץ מרובה על העומד, איז לשיטת הרמב"ם, לשיטת הרמב"ם העלפט עס נישט. און דעריבער איז דא ווער ס'וויל זיין א גרויסער רמב"מיסט זאל זיך נישט סומך זיין אויף אזעלכע סארט עירובין געווענליך. ס'קען זיין טאקע אז למשל דא אין די גאס... ס'איז דא פלעצער וואס יא. למשל אין מיין גאס, ס'קען זיין אז ס'איז יא דא פרוץ עומד מרובה וואס ס'איז זיך גייט, וואס ס'איז זיך גייט.

Speaker 2:

יא, אבער אויב ס'איז רוב איז א צורת הפתח, דעמאלטס איז עס מער נישט רוב.

Speaker 1:

יא, אויב פרוץ מרובה על העומד, איז לשיטת הרמב"ם איז עס א פראבלעם. ס'העלפט עס נישט.

Speaker 2:

ער האט נאך נישט געזאגט רמב"ם. ער האט נאך נישט געזאגט אמת.

Speaker 1:

אקעי. נאך נאך נאך.

הלכה י"ז: לבוד ביי מחיצות

פרצות פחותה משלשה

Speaker 1:

"מדובר במחיצה בזמן שהפרצות משלשה טפחים ומעלה, שהפרצות הן אויר, אבל אם היו הפרצות כל פרצה פחותה משלשה, הרי זו מחיצה אפילו שהפרוץ מרובה על העומד, שכל פחות משלשה הרי הוא כלבוד." יעדע וויניגער ווי דריי הייסט ווי לבוד. מיט אנדערע ווערטער, לגבי לבוד איז נישטא קיין פראבלעם פון פרוץ מרובה. רייט.

הלכה י"ח: מחיצה פון קנים און חבלים

קנים

Speaker 1:

ער געבט אן עקזעמפל אויף די פרצה. ער געבט אן עצה. **"הראש יקב וקנים"**, ער האט נישט געבויט א וואנט, ער האט נאר אוועקגעשטעלט אסאך העלצערלעך. **"ואם אין בין כל אחד וחבירו שלשה טפחים"**, קוקט מען אן ווי צווישן יעדע צוויי קנים קוקט מען אן ווי ס'איז דא א וואנט. דאס מאכט לבוד.

חבלים

אזוי אויך **"יקב וחבילין, ואם אין בין חבילה לחבירתה שלשה טפחים, הרי זו מחיצה גמורה, אף על פי שהיא שתי בלא ערב או ערב בלא שתי, שצריך רק או שתי או ערב"**. דא דריי טפחים פון אויבן, אויך רעדט ער זיך די מהלך אין אידיש, אזוי ס'קען מיינען אז דריי טפחים מוז זיין דריי טפחים סקווער. ניין, אפילו ס'איז דא גאנצע דריי טפחים ליידיג ביז אויבן, אדער די אנדערע וועג, און נאך אלץ הייסט עס א מחיצה גמורה.

שיעור גובה

"וצריך שיהא גובה הקנה עשרה", די וועז מען מאכט די מחיצה מיט קנים, דארפן די קנים זיין עשרה טפחים לכל הפחות, ס'זאל זיין א שיעור מחיצה. **"או שיהא מן הארץ עד סוף עובי החבל העליון עשרה"**, אויב איז מען געגאנגען מיט חבלים,

הלכות מחיצה - צורת הפתח, מאטעריאלן פאר מחיצות, און דינים פון מחיצה מאדם

צורת הפתח - גובה עשרה טפחים

Speaker 1: אז פון די ערד ביז די סוף עובי החבל העליון דארף זיין עשרה טפחים. דו האסט שוין געלייגט שטריקן, אבער ס'דארף זיין יעדע דריי, ס'טאר נישט זיין צווישן דריי טפחים, און די עכטע דארף זיין צען טפחים, דו קענסט נישט לייגן א טפח אדער צוויי אדער דריי, רייט? שאין מחיצה פחותה מעשרה, א מחיצה מוז זיין לכל הפחות גבוה עשרה.

ווי לערנט מען דאס ארויס? **על השירים העליונים, הלכה למשה מסיני.** דער רמב"ם מיינט אז די עשרה, די מחיצה איז הלכה למשה מסיני, אז מ'האט מקבל געווען אז א מחיצה איז צען טפחים, און אז לבוד איז דריי טפחים, אזעלכע זאכן. זייער געשמאק.

צורת הפתח - די דעפיניציע

Speaker 1: און ווייטער, יעצט גייט ער זאגן וואס איז די צורת הפתח וואס ער האט געזאגט, ער זאגט אז אויב האט עס א צורת הפתח, איז דעמאלטס אפילו אויב ס'איז גרעסער ווי צען טפחים. יא, מה זה? וואס איז דאס? **צורת הפתח האמורה בכל מקום, היא? היא אפילו קנה ויוצא בו מכאן וקנה מכאן, צוויי שטאנגען, וקנה על גביהן,** מיט א צורת הפתח, א קנה על גביהן.

Speaker 2: א הס?

Speaker 1: יא. **גובה שני הלחיים,** סא די קנים פון די זייט רופט ער יעצט לחי. דעם לחי געווענליך מיינט אז ס'איז נישט דא קיין צורת הפתח, יא, נישט ווערן צומישט, אבער דא רופט מען עס, די לחי מיינט אזוויו די מזוזה, יא, די זייט, דארף זיין עשרה טפחים. **גובה שני הלחיים עשרה טפחים או יתר, והקנה ויוצא בו שעל גביהן, אדער שני הלחיים, אלא שיש ביניהם כמה אמות,** אפילו זיי טאטשן זיך נישט, אבל גובה הלחיים עשרה.

די קנים דארפן קענען האלטן א טיר

Speaker 1: וואס איז צורת הפתח? זאגט דער רמב"ם, וואס דארף זיין? א צורת הפתח, אמרינן **"צריך שתי קנים הראויים לקבל דלת"**. אה, די צורת הפתח דארף זיין אזעלכע שטארקע קנים וואס זאלן קענען טאקע מאכן דערויף א טיר. אפילו מ'האט נישט געמאכט א טיר, אבער ס'דארף קענען האלטן א טיר. **אפילו דלת של קש,** אפילו ס'איז א שוואכע טיר, ס'דארף נישט זיין אזא שטארקע טיר, אבער ס'איז אזא זאך ווי א דלת של קש. ס'איז עפעס א מינימום טיר. קש, אקעי.

Speaker 2: יא, דו מיינסט צו זאגן די קנים, ס'דארף זיין גענוג שטארק די שטאנג וואס מ'לייגט אז מ'זאל קענען ארויפלייגן עפעס א שטיקל טיר.

Speaker 1: יא.

פתח של צורת כיפה

Speaker 1: נאך א אופן פון א צורת הפתח וואס מ'דארף דארט זיין שטארק.

Speaker 2: יא, א פתח של צורת כיפה.

Speaker 1: ער זאגט אז מ'האט דא צוויי קנים, און העכער דעם לייגט מען נאך א קנה. אבער וואס טוט זיך אז די אויבן איז א רונדיגע, איז א כיפה? איז וויאזוי רעכנט מען יענץ? מ'וואלט געקענט טראכטן אז דאס איז

נישט קיין צען טפחים, ווייל ס'בייגט זיך דאך, ס'איז נישטא קיין גאנצע הויכקייט פון צען טפחים. אבער מ'קוקט נישט אזוי, נאר **"אם יש באורך רגלי הכיפה עשרה טפחים"**, אפילו ס'גייט רונדיג, און ס'איז נישטא קיין... ס'שטייט נישט בגובה עשרה טפחים, איז דאס א צורת הפתח.

דיסקוסיע: די שיעור פון עשרה טפחים ביי א כיפה

Speaker 2: אבער ס'מוז זיין צען טפחים פון ביידע זייטן. ס'איז יא דא צען טפחים, נאר נישט זיכער... איך ווייס נישט צו איך פרעג גוט, ס'קען זיין וויניגער ווי צען טפחים איז עס א כשר'ע קורה?

Speaker 1: מ'דארף קענען אריינוואקן אין דער פתח. אויב ס'איז ממש צען טפחים אין די גאנצע רונדיגקייט, איז דאך עס א פיצי טיר.

Speaker 2: רייט, אבער פון די ביידע זייטן, סוף כל סוף ווערט עס רונדיג, דארף שוין זיין צען טפחים, אדער... איך ווייס נישט פונקטליך. איך ווייס נישט צו איך פרעג גוט, מוז זיין צען טפחים גראד?

Speaker 1: **"ומקודם שמתחיל הפתח לעגל"**, אזוי זאגט ער.

Speaker 2: רייט, אבער ס'שטייט נישט אין רמב"ם געהעריג. איך ווייס נישט.

צורת הפתח שעשאה מן הצד

Speaker 1: דא איז דא עפעס אן אינטערעסאנטע יסוד פון א כלל, וויאזוי מ'קען נישט מאכן די צורת הפתח.

Speaker 2: יא, **"צורת הפתח שעשאה מן הצד, אינה כלום"**. אינטערעסאנט.

Speaker 1: רייט, די צורת הפתח וואס מ'רעדט דארף זיין אינמיטן פון א וואנט. א געווענליכע טיר מאכט מען אינמיטן פון די וואנט, און מ'מאכט די צורת הפתח. **"וכן אם עשאה באויר באמצע"**, ס'איז אן אינטערעסאנטע זאך. ס'דארף זיין עפעס א שטיקל וואנט, אבער ס'איז נישט דא קיין לחי, סאו מ'מוז לייגן עפעס א ברייטערע זאך, און מ'וויל מאכן דארט א צורת הפתח. די הלכה און די מפרשים פרעגן די קשיא, און באמת האסטו אנדערע שיטות וואס האלטן נישט די הלכה, זיי האבן אנדערע פשטים אין די "מן הצד".

Speaker 2: אקעי.

דיסקוסיע: צורת הפתח און מחיצות

Speaker 2: לאמיר גיין ווייטער פון וואס מ'מאכט א מחיצה. אויב איך האב נישט פארשטאנען, א פולע צורת הפתח איז גענוג צוויי מחיצות, צוויי זייטן?

Speaker 1: ניין, דאס איז... ניין, פארוואס? ניין, צורת הפתח איז אזוי. נאר א מבוי דארף נאר אויף איין זייט א לחי. איך דארף בכלל נישט קיין צורת הפתח. אבער אנדערע פלעצער וואס דארף זיין נאר א לחי, אבער צורת הפתח איז אויף ביידע זייטן, אזוי מיין איך.

Speaker 2: אקעי.

בכל עושין מחיצה - מאטעריאלן פאר מחיצות

Speaker 1: לאמיר גיין ווייטער פון וואס מ'קען מאכן די מחיצה, יא? **"בכל עושין מחיצה"**, מ'קען מיט סיי וואס קען מען מאכן א מחיצה. מ'האט שוין גערעדט וועגן די סייז, יעצט רעדט מען פון די מאטריאל פון די מחיצה. **"בין בכלים, בין באוכלים"**, מ'קען נוצן עסן. **"בין באדם"**, מ'קען נעמען א מענטש און בינדן און לייגן דארטן. **"אפילו בבהמה חיה ועוף"**. **אבער "והוא שיהיו כפותין"**, אויב ס'איז אן אדם אדער א בהמה דארף מען זיי צובינדן **"כדי שלא ינודו"**, ווייל אויב זיי רוקן זיך איז אזוי ווי "אחד עומד ואחד יושב", מ'קען נישט.

ס'איז נישט קלאר אז א מענטש דארף מען כופת זיין, א בהמה דארף מען. א מענטש קען זיך איינהאלטן.

Speaker 2: יא, א בהמה וועט אוועקלויפן. א מענטש... שטעל אים אוועק דארטן ערב שבת, קום צוריק מוצאי שבת צו זען אויב ער שטייט נאך.

Speaker 1: ניין, ער דארף נישט שטיין א גאנצע שבת. ער דארף פאר א פאר מינוט שטיין, מ'וועט זען דעם ענין שפעטער.

Speaker 2: יא, מ'וועט זען. קוק אין די נעקסטע הלכה וועט מען רעדן וועגן דעם.

Speaker 1: אבער ס'איז דא, יא, אויב מ'דארף טראגן עפעס און מ'וויל מאכן א מחיצה, קען מען נישט שטעלן מענטשן און זיי זאלן זיין די מחיצה. ס'דארף נישט זיין מיט דעת, מ'וועט שוין זען.

מחיצה העומדת מאליה ומחיצה הנעשית בשבת

Speaker 1: **"מחיצה העומדת מאליה הרי זו כשרה"**. ס'דארף נישט זיין "מאליה", ס'דארף נישט זיין געבויט. ס'איז דא א מחיצה, מ'קען עס נישט רעכענען פאר א מחיצה. און **"מחיצה שנעשית בשבת"**, אויב מ'מאכט א מחיצה אין שבת, אויך איז גוט.

Speaker 2: אבער מ'מעג?

Speaker 1: מ'מעג נישט, מ'איז בונה. **"ואם נעשית בשוגג, מותר לטלטל בה עד מוצאי שבת"**. **"והוא שלא תעשה על דעת המטלטל"**, מ'טאר עס נישט טון על דעת המטלטל. אויב ס'איז דא א מטלטל, פאנישן מיר אים אזוי ווי "כדי שיעשה", דאס איז די ווארט?

דיסקוסיע: מחיצה שנעשית על דעת המטלטל

Speaker 1: ער רעדט יעצט, לאמיר נישט פארקריכן, פון א מחיצה וואס מ'טאר נישט מאכן. און לאמיר זאגן נישט דעם וועג, יא, א מענטש שטייט. א מענטש.

Speaker 2: רייט.

Speaker 1: דו ווילסט נישט מאכן לדעת על הטלטול.

Speaker 2: רייט.

Speaker 1: האב איך מכוון לדעת על הטלטול? האב איך מכוון אז דאס איז א מחיצה וואס איז אסור בשבת על הטלטול? אפילו דאס איז בשוגג, אפילו איך האב מזיד, אפילו איך בין נישט מכוון, איז עס אסור לטלטל בה. דאס הייסט, אויב א צווייטער האט בשוגג געמאכט א מחיצה, מעגסטו נוצן די מחיצה פאר שבת. א לאנגע צייט האט ער עס געמאכט פאר דיר, אפילו בשוגג, ער האט נישט געוואוסט אז ס'איז שבת, ער האט געמיינט אז ער מאכט דאך א מחיצה סתם לכבוד דעם, איך ווייס נישט וואס, און נאך אלץ, וויבאלד ער האט דיר אין זין געהאט, ווערט עס אסור. דאס איז עפעס אזא סארט קנס.

Speaker 2: אבער, אדער במזיד, ער האט נישט דיר געמיינט, יא?

Speaker 1: אבער אויב האט ער בשוגג געמאכט פאר א צווייטע מינוט, פאר א צווייטע מענטש, דעמאלטס מעגסטו נוצן די מחיצה שבת.

Speaker 2: רייט, גוט.

מחיצה מאדם בשבת

Speaker 1: וויאזוי מאכט מען פון מענטשן, **מותר לעשות מחיצה מאדם בשבת, שיעמיד זה בצד זה, ובלבד שלא יודיע לאלו העומדים שבשביל לעשות מחיצה העמידן**. מ'זאגט זיי, שטייטס דא, אבער מ'טאר זיי נישט זאגן אז זיי שטייען דארטן פאר צו מאכן א מחיצה.

דיסקוסיע: פארוואס טאר מען נישט זאגן?

Speaker 2: פארוואס די אווערנעסס, ווען מ'טראכט אז ס'איז א מחיצה טויגט עס נישט?

Speaker 1: ס'זעט אויס אז ס'איז א סארט בונה, אז ער ברענגט דא אפשר א חשש בונה, אז מ'טאר נישט מאכן בשבת. ס'איז נישט קיין ממש בונה, ס'איז עפעס אזוי ווי א... אויב זיי ווייסן, זיי וועלן זיך פילן אזוי ווי זיי מאכן עפעס א בונה בשבת, אדער ס'איז עפעס אן ענליכקייט צו בונה. מ'זאגט זיי, שטייטס דא, דער רבי האט געזאגט רעדט נישט קשיות, און ביז דערוויל טראגט מען אן שוין.

Speaker 1: **ולא יעמיד אותו אדם שרוצה להשתמש במחיצה זו,** נישט דער זעלבער מענטש, דער מענטש וואס האט זיי אוועקגעשטעלט.

Speaker 2: ניין, אפילו, דאס הייסט, מ'דארף אויסלייגן דעם מענטש, מ'טאר אים נישט זאגן אז זיי מאכן א מחיצה. אפילו דער זאל נישט יענער מענטש מאכן, דער וואס דארף די מחיצה, **אלא יעמיד אותן אחר שלא לדעתו.** דאס הייסט, מ'שיקט א שליח, ער זאל זאגן פאר די מענטשן צו שטיין דארט, און זיי נישט זאגן פארוואס. שטימט?

Speaker 1: רייט. סאו אויב פלוצלינג איינער רופט אים און ער זאגט אים ערב שבת, שטעל דיך אוועק דא פאר א מינוט, זאל ער וויסן אז מ'נוצט אים יעצט פאר א מחיצה. ער זאל נישט וויסן, ווייל דעמאלטס גייט ווערן אסור. זאג נישט אויס. אינטערעסאנט.

Speaker 2: יא.

דיסקוסיע: די הסבר פון די דינים

Speaker 2: וואס איז די הסבר פון די זאכן? פארוואס זאל מען נישט זאגן? וואס איז די זאך אז די וווארנעסס מאכט עס קאליע?

Speaker 1: ווייל ס'ווערט אזוי ווי א סארט בונה כלי. אויב זיי וועלן ברענגען זיי דא, ס'איז מיר פאני. נאר אויב זיי וויסן נישט, כ'מיין, א מענטש איז א מחיצה, סתם ער וויסט נישט, איך וועל אים ניצן, אבער איך טו אים נישט אוועקשטעלן מיט תורת מחיצה בפנים. און אויך דער מענטש וואס דארף די מחיצה איז נישט ער זאל זיין דער וואס שטעלט זיי.

Speaker 2: רייט, ס'איז אויך מער ענליך צו בונה, ווייל ער איז דא ביזי מאכן מחיצות.

Speaker 1: דאס איז סייעתא. ס'איז נישט קלאר.

Speaker 2: אקעי, נאך א הלכה.

אילן שמתיישר על הארץ

Speaker 1: א בוים, אילן, א בוים וואס בייגט זיך איבער אויף די ערד, **אילן שמתיישר על הארץ,** איז אזוי, **אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים,** אויב די בלעטער, די זאך פון די בוים, איז נישט העכער פון די ערד דריי טפחים, איז **ממלא בין בדיו עלה תבן וקש,** קען ער אריינלייגן נאך שטיקלעך האלץ צווישן די צווייגן אז ס'זאל יא ריטשן ביז די פלאר. **וקושרו ומהדקו,** און ער דארף עס צובינדן די תבן וקש, **עד שיהא עומד ברוח מצויה ולא יתנדנד,** מיר האבן גערעדט אז די מחיצה דארף זיין סטעבל, ס'זאל קענען שטיין ברוח מצויה, **ומטלטלין תחתיו,** און מיט דעם ווערט עס א מחיצה.

דיסקוסיע: פארוואס דארף ער ממלא זיין?

Speaker 2: רייט. פארוואס דארף ער בכלל די ספעיס וואס איז דא מער ווי דריי טפחים צווישן די בלעטער?

Speaker 1: רייט, רייט, ווייל די בלעטער זענען נישט גענוג נאנט צו די קרקע לבוד, אז ס'זאל זיין יא... די קרקע יא, אבער זיי זענען נישט נאנט איינס צו די אנדערע, ווייל ס'איז דא דריי טפחים, אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים.

Speaker 2: רייט. אויב ס'איז העכער, קען ער אויך אפשר ממלא זיין, אבער איך ווייס נישט. ס'איז נישט קלאר. אה, וואס פעלט עס אויס?

Speaker 1: ניין, ער זאגט אם אינו גבוה מן הארץ שלושה טפחים, ממילא דארף ער צולייגן.

Speaker 2: ניין, פארקערט, אויב ס'איז נישט גבוה שלושה טפחים, דארף ער דאך לבוד. אויב ער לייגט צו אין די זייט, סתם אזוי, ווייל ס'זאל נישט... אה, ער דארף צולייגן ברענגען אז ס'זאל נישט ארומ'דזשאמפן', דאס איז סייעתא.

Speaker 1: דאס איז די ווארט, ווייל דאס קען זיך ארומרוקן.

Speaker 2: ניין, די ארומרוקן איז די פראבלעם. בעצם די בוים איז גוט, די פראבלעם איז אז ס'קען זיך ארומרוקן, ממילא דארף ער עס צוזאמפרעסן.

Speaker 1: אבער פארוואס דארף ער זיין ממלא בין בדיו?

Speaker 2: ווייל דאס מאכט אז ס'זאל זיך נישט ארומרוקן.

Speaker 1: ניין, די קושרו ומהדקו מאכט אז ס'זאל זיך נישט ארומרוקן. איך ווייס, איך ווייס נישט. סאו, דאס איז סייעתא, אבער ער זאגט נישט די שלושה טפחים. ס'איז נישט אז ער מאכט א... ער מאכט א... איך ווייס נישט. פארשטייסטו? ס'הייסט אז בעצם איז עס גוט, נאר די מעלה איז, אזוי ברענגען זיי פון פירוש המשניות, די מעלה איז אויך כדי ס'זאל נישט ארומגיין דזשאמפן, נישט קלאר.

די שיעור פון בית סאתים

Speaker 1: אבער **והוא שתהיה תחתיו עד בית סאתים,** נאר אויב ס'איז ביז בית סאתים. אויב ס'איז גרעסער פון בית סאתים, אזוויי פריער האט מען געלערנט, דאס העלפט נישט. ביז בית סאתים, אמת, **תחתיו ד' אמות, ובלבד שתהיה תחתיו**

פרק ט"ז: סיכום — מקום שלא הוקף לדירה ומחיצה

הלכה ב (המשך) — מחיצה העליונה וגובה

Speaker 1: סאו על כל פנים בעצם איז עס גוט, נאר די למעלה איז, אזוי ברענגען זיי פון פירוש המשניות, אז די למעלה איז אויך כדי שלא ירבו ג'מפ'ן. נישט קלאר.

אבער **והוא שתהא תחתיו בית סאתים,** נאר אויב ס'איז ביז בית סאתים, אויב ס'איז גרעסער פון בית סאתים, אזוויי פריער האבן מיר געלערנט, ס'העלפט נישט.

אזוי אויך א מחיצה, א מקום שלא הוקף לדירה, ס'איז דאך גובה נישט גרעסער ווי א רגל המחיצה, ס'וועט מאכן בעסער.

Speaker 2: יא, אבער דאס איז פשוט לגמרי.

Speaker 1: יא.

סיכום פון פרק ט"ז

Speaker 1: אקעי, עד כאן פרק ט"ז. וואס מיר האבן געלערנט אין דעם פרק ב' הלכות:

הלכה א — מקום שלא הוקף לדירה

איין הלכה איז, א מחיצה, א מקום שלא הוקף לדירה וואס איז גרעסער ווי בית סאתים, טאר מען נישט טראגן ד' אמות שבת, א גזירה מדרבנן.

הלכה ב — פרטים פון מחיצה

די צווייטע הלכה איז, וואס הייסט א מחיצה? יעדער איינער פארשטייט מער ווייניגער וואס הייסט א מחיצה, נאר כמה פרטים וועגן מחיצה:

- וואס איז אויב ס'איז פרוץ מרובה על העומד
- וואס איז אויב ס'איז דא א פתח אין דעם
- וכו'